CAESARIS AEVOLI NEAPOLITANI, DE DIVINIS ATTRIBUTIS, QUAE SEPHIROT AB HEBRAEIS...

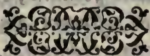
Cesare D'Evoli

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI ROMANO,

Cæsar Æuolus Neapolitanus.

SAPIENTES *ferè omnes, qui mentis suæ acie arcana diuina magis penetrarunt, duo arbitrati sunt signa à Deo Opt. Max. frontibus Imperatorum celari: quorum alterum timorem, ac metum incutit, alterum verò ad amorem, atque beneuolentiam animos inuitat. Vnde primo statim tempore, cum ad aulam tuam confugerem, diuina ista signa fronti tuæ impressa, ad huiusmodi passiones animum meum excitauerunt. Postea verò cùm egregias tuas virtutes, singularesq; in te, tanquā in speculo*

lo prælucentes, animi dotes admirarer, non ex illis tantùm, quas in te primùm animaduerteram, sed ex alijs quoque causis motas in me perspexi passiones in dies augeri. Virtutum enim animi tui iustitia, fortitudoq́; turbatos animorum motus cohibent, incredibiliq́; conatu, vt te extimescant, vereantur, atque obseruent, omneis coercent. Affabilitas verò tua, mãsuetudo, atq; eutrapelia, cum cæteris virtutibus tuis semper coniunctæ amorem, beneuolentiamq́; animis inducunt. Quibus ego permotus causis, passiones in me transfusas, magis, magisq́; confirmari re ipsa experior. Proptereà, quoniam animi passiones in bonum relatæ, vt effectus bonos ferant, palàm proferri debẽt: quantum in me fuit, quantumq́; vel labore conniti, vel studio assequi potui, elaboraui; vt illas, quibus valdè afficior, ex fortitudine tua, iustitiaq́; ortas, omni humilitatis gestu, debitæq́; obseruantiæ cultu cumulatè explerem. Reliquas verò ex alijs virtutibus tuis emanantes, prosequi omni studio sine exceptione laboris, aut occupationis sum arbitratus, offerendo tibi quicquid à me pro

virili (quæ tibi qualiscunq; semper debetur) præstari potest. Idcircò cupiens tibi vniuersa bona deferre, hunc volui libellum, non paucis laboribus absolutum dedicare, ac immortali nomini tuo consecrare. Hoc itaque munusculum illa animi alacritate admitte, qua soles congiaria, niceteriaq; tuis cumulatißimè elargiri. Vale igitur Inuictißime Cæsar, & tantam virtutum animi tui curam habeas, quanta semper Cæsar Aeuolus, tuus humillimus seruus, seruitijs tuis erit addictus.

IN DIVINA ATTRIBVTA

PROOEMIVM.

CVM homo, iuxta Platonis senten tiam, sit Anima rationalis, particeps mentis, vtens corpore: ratio expostulat sua, vt possit ad vnguem suo fungi officio, ac semetipsum pro sua virili parte ad æqualitatem redigere, vt adiungat, prout mentis particeps est, aciem intellectus ad superiora. Quoniam verò est Anima rationalis, nullum debet studium atque laborem prætermittere, vt seipsum agnoscat; prout verò vtitur corpore, expedit, vt se tradat ad humanarum regimen rerum. Verùm quia non potest alios, ac semetipsum regere, qui veritatis numine bonum à malo, verumq; à falso seligere nescit, cùm pro certo tenere debeamus, neminem posse veritatem adipisci, dum intellectus lumine vacat; oportet nos aciem mentis ad Deum erigere. Deus enim illustrans mentem, abradit rubiginem omné,

reuocat

reuocat nos ad veritatem, ac inde prosequimur bonum. Quare cùm inter omneis Metaphysica scientias magis erigat animum: non ab re Sapientes omnes profitentur, illam esse vtiliorem, nobilioremq; alijs; nobiliorem sanè, quoniam versatur circa res omninò à materia seiunctas; vtiliorem verò, quoniam ex ea vires animi maius recipiunt incrementum: Etsi omnes quidem sciētias quælibet eius pars, tum nobilitate subiecti, tùm etiam vtilitatis antecellit gratia; non tamen sunt inter se æquales & pares. partes enim Deum perscrutantes, vel aliquid Dei, sunt eiusdem partibus præstantiores, quæ circa ab alio deriuatum Ens versantur immobile. Quò fit, vt scientia de Diuinis attributis, quæ Hebræi, Sephirot, nuncuparunt, sit longè præstantior alijs partibus: quarum subiectū est Ens creatum, immobile. Itaque, vt seriem prosequamur doctrinæ, (quamuis hoc admodum sit difficile, ac onerosum) de his prius generatim, postmodum verò speciatim disserendum est.

Quòd

QVOD IN PRAESENTI SERMONE *vera demonstratio minimè expetenda est.*

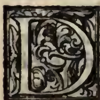
EORVM quę existunt, quædam absq; materia sensibili nec esse, nec definiri queunt, quædam uerò, ad hoc ut sint, materia indigent, in eorum uerò definitione nequaquam intercipiuntur: Quædam sanè nullo pacto cum materia conueniunt, nec quantum ad esse, nec quantum ad quod quid est. Res verò existentes in materia, sine qua minimè definitioni subijciuntur, vel generantur, & corrumpuntur, vel nullam, nisi ad vbi, mutationem patiuntur. Quæ verò corruptionem subeunt, elementa quidem, plantæ, metalla, animalia, & lapides, tam secundum genus, quàm secundum differentiam, affirmatiuam sortiuntur, quod clarè elucescit in animalis definitione, Animal est corpus sensitiuum. De rebus verò, quę tantùm mutationem ad vbi ferunt, (quemadmodum sunt corpora cœlestia) quo ad genus, possumus affirmatiua vti, quo uerò ad differẽtiam, nullo pacto. Quod sanè nobis clarius erit, si accuratè mente spectabimus parteis huius definitionis. Cœlum est corpus incorruptibile, vbi genus affirmatiuã, differentia verò, conuersa ratione, nega

tiuam obtinet. Definitionis quidem eorum, quorũ esse in materia existit (quæ abstractione nostra procul materia definiuntur) tam genus, quàm differentiam affirmatiuam assequuntur; Quod in hac definitione facilè videri potest; Triangulus ęquilaterus est figura tribus lineis æqualibus cõtenta. Quæ verò nullo pacto cũ materia conueniũt, vel esse adipiscũtur deriuatum, ac quidditatem indicant, quæ est aliud ab esse, vnde modo quodam nomen substãtiæ sibi vendidant; vel sunt penitus quidditatis expertia, eorumq; est simplex esse, ab alio nõ deriuatum; idcircò nec Substantiæ, nec Entia propriè dici possunt. Quæ verò quidditaté sortiuntur, sunt ipsæ intelligentię, de quibus disserẽdo possumus aliquo pacto secundum communitatem generis affirmatiuè agere, non autem quantum ad differentiã; Nam si in genere affirmatiua, in differentia è conuerso negatiuà intercluditur, quæ verò tantum esse assequũtur, quoniam differentiã non habent, nec in genus aliquod reducuntur, à definitionis terminis nequaquam comprehendi possunt. Definitio enim ex genere, differentiaq; constat, ideoq; de his nec quantum ad genus, nec quantum ad differentiã, aliquid affirmatiuè ratiocinari possumus. Propterea, vt ad scopum deueniam, in nostro quidem sermone vera

demon-

demonstratio expetenda non est: principium enim demonstrationis est ipsa definitio, & demõstratio absq; definitione haudquaquã contingit esse. Quare cùm huiusmodi attributa sint omninò veræ definitionis expertia, nullo pacto intra terminos demõstrationis intercluduntur. Itaq; si potissima nostra oratio non erit demonstratione prædita; tamẽ quãtum facultas fert, cunctis viribus enitar, vt ipsa penitus non sit validis orbata rationibus.

QVOMODO ATTRIBVTA inquirenda sunt.

VM aliquis omne studium atque operam fert, vt possit aliquo pacto alicuius rei veritatem adipisci, subinde conatibus suis difficultas occurrit, quæ quidem oboritur, vel ex deliquio in rebus existente, vel ex imbecillitate intellectus. Cùm enim elaboramus, vt alicuius natura rei, quæ circulo renouatur, nobis innotescat, quemadmodum sunt, tempus, ac motus, tum difficultas in rebus existit: tempus enim, & motus cùm continuè fluant, ex sui natura minimè facilè dignoscuntur. Ea verò quæ sunt maximè actu, nullamq; patiuntur trãsmu

tationem, sicut sunt substãciæ separatæ, suapte natu ra cognoscibilia sunt. Difficultas etiam nobis inest, vel propter corruptionẽ organi ab excellenti sensibili, vel ex defectu proportionis sensus ad obiectũ. Primo modo nequaquã intellectus afficitur; immò aliquo valde intelligibili intellecto, non minus sanè, sed magis percipit. Secundo verò modo vincitur aliquãdo; nam ad substãtias separatas, quæ sunt omnium naturæ manifestissimæ, vt Aristoteles refert, se habet sicut oculi nycticoracũ ad lumẽ diei, quod sanè contingit, quoniam nunquam intelligit, nisi abstrahendo à phantasmatibus; vnde nullo pacto fieri potest, vt diuinarum quidditates rerum ad amussim vigore mentis à sensibilibus eleuentur obiectis. Quapropter, vt ad rem ipsam reuertar, animaduertendum est nunc difficultatem nõ inesse hu iusmodi attributis, sed potius captui intellectus. Attributa enim sunt maximè actu: non obducũtur accidentibus, sicut formæ naturales non egent ma teriæ fulcimento, semperq; manent idem: quo fit vt notiora sint naturæ. Difficultas verò inest intellectui, qui quidẽ cùm sit infimus in ordine intelligen tiarum, ex valde intelligibili perstringitur. Quã propter dum tota acie incumbit, vt diuinorũ quidditatem percipiat, facultas sua non fert, vt possit vera de-

ra demonſtratione vti; immò ei ſola negatio cōcedi tur, vel aliqua imbecillis demonſtratio, in qua ſemper genus aliquod negationis intercipitur.

QVID SINT ATTRIBVTA.

NVNC igitur indagandum erit ſi ſint accidentia, vel materiales ſubſtantiæ, vel compoſita ex accidenti, & ſubſtantia, vel corpora, vel aliquid aliud, ſicut mens Angelica, vel ſicut Anima, vel ſicut ideæ. Accidentia neutiquam erunt, quoniam accidens aut ineſt corporibus compoſitis, aut ſaltem materiæ, quando nullis terminis definitur, vt quantitas indefinita: quæ quidem tam intimè coagmentatur materiæ, vt nuſquam ſecernatur ab ea. Quod ſanè, cùm accidentia nuſquam abſque materia eſſe aſſequantur, nullo pacto in diuinis attributis reperiri poteſt. Longè enim abſunt à materia, & quicquid eſt in eis, eſt eſſe, nec aliquod accidens, aut conſequens reperitur, itidē nec ſubſtātię propriè nuncupari poſſunt, quoniam ſubſtātię ex eo ſubſtantię dicūtur, quia ſubſtant, uel ſaltem quidditatem indicant; quę eſt aliud ab eſſe. Attributa verò nec ſubſtant, nec aliquid præter ſuam exiſtentiam ſibi vendicant;

dicāt. quo fit vt nec composita ex accidenti, & substantia dici possint, tunc etenim non vnum, vnum quodq; eorum, sed plura esset, ac vicissitudini naturalis transmutationis subijceretur, vel saltem tribus dimensionibus esset visibile corpus dimēsum: quod quidem omninò incongruum est. Cùm enim sit impermistum, ac simplicissimum, diuisionem non patitur, nec aliquam aliam transmutationem, sicut sunt generatio, corruptio, augmentum, decrementum, adubi, alteratio. Vacant enim substantię priuatiua contrarietate, ac loci positiua, quæ etiam in quali, & in quanto reperitur, sine quibus hæ motiones nusquam contingunt esse; vnde attributum immutabili sua æternitate, modo non tantùm semper eodem se habet, verumetiam tali pacto instruit seriem causarū, vt quicquid ordinis est in natura, ex eo originem trahat. Quoniam verò ei vigor interminatus est, corpus esse non potest; nullum etenim corpus natura indefinitum est, & finitum sanè ex se potest virtutem infinitam minimè ferre. Etiam existimandum non est substantias separatas esse: hæ sanè habent esse participatū, Attributa verò simplex, atq; absolutum, ex quò minimè possunt anima esse. Anima enim, quò ad esse, inferior est substantijs separatis, magisq; adhæret corpori. Pręterea nec ideę,

nam

nam extra mentem, vt ipſemet Ariſtoteles docet, neutiquam exiſtunt. in mẽte verò ſunt ſimulachra, ſiue ſpectra rerũ; Attributa verò ſpectra non ſunt, nec eorum virtus in inferiora, tanquam ex ſpectro transfunditur, ſed potius tanquã ex cauſſa mouente, vt inferius ex his quæ dicentur, palàm erit. Si verò, vt ex præhabitis clarè eluceſcit, nec accidentia ſunt, nec ſubſtãtiæ materiales, nec compoſita ex accidenti, & ſubſtantia, nec corpora, nec intelligẽtię, nec anima, nec idea; conſentaneũ eſt, vt ſint vel ipſe Deus, vel aliquid ex Dei eſſe propendens. Deus ſanè poſſunt neutiquàm eſſe, quoniã ſumptus in ſuã ſimpliciſſima vnitate, tàm ſecundum eſſe, quàm ratione, indiuiduus eſt. Attributa verò, ſi non in plura, quoad eſſe, ſaltem ratione, diuiſibilia ſunt: quò fit, vt Deus nõ ſint, ſed potius emanationes ex Deo egredientes, ſicut radij ex Solis ſubſtãtia; qua de re, ſi radij ſunt inſtrumẽta, quibus Sol agit in mundo Elementali, exiſtente infra ſe: congruum erit dicere, Attributa huiuſmodi eſſe Dei inſtrumẽta, quibus Deus agit in his, quę continentur ab eo, in ſubſtantijs ſcilicet ſeparatis in mũdo cęleſti, ac etiã in iſtis inferioribus. Quamuis verò in hoc decenter congruunt, in reliquis uerò nimiũ diſſident: radij enim Solis ſenſu percipiuntur, emanãt ex corpore, diſpo

nunt

nunt tantùm subiectum: sunt finiti vigoris: non agunt in inferioribus, si prius officio intelligentiarũ, virtutem ex istis non hauriunt. Attributis aduersantur tenebris, tantumq; agunt in his quæ educuntur ex hile potentia. Attributa verò minimè sensu dignoscuntur: a simplicissimo esse, nõ à corpore deriuantur: tribuunt esse omnibus: sunt virtute infinita prędita: vigore proprio in omnibus agunt: vacãt contrarietate: viresq; modo eorum ad genita ex materia tantùm non protrahuntur, uerumetiam ad cõseruationem, & propagationem rerum omnium. Nonnulli verò fortasse molestè ferent, Attributa Dei instrumenta vocari; Deus enim cùm sit simplicissimus, & omninò materię, ac conditionum materialium expers, instrumenta quidem habere minimè potest: enimuerò per instrumenta intelligi debent Dei uires quędam simplicissimę in ipso Deo permanentes, quę quidem non possunt proprijs nominibus efferri. Iccircò, vt verba nostra ad captum hominis conferantur, cogimur his nominibus vti, vnde multi ex Theologorum cętu ijsdem rationibus permoti varia organa, atque membra ipsi Deo tribuunt.

Quid

QVID SINT ATTRIBVTA *secundum aliam methodum.*

ESt etiam & alia methodus, & fortasse maioris præstantiæ, quæ non minus quàm negatio potest nos in hoc iuuare. In cuius ambitu quamuis non sit pura negatio, haudquaquam tamen obtingit, quin genus aliquod negationis intercipiatur, dum suo quidem officio caussas altissimas ex motis in mouentia procedendo, indagare nitimur. Propterea, vt secundum methodum istam fides aliqua de hic accipiatur, animaduertere operæpretium est, quòd omne, quod mouetur, vt Aristoteles refert, necesse est ab aliquo moueri, & quod mouet ab altero, quoniam & ipsum mouetur, & rursus hoc ab altero. Verùm quia aliquid necesse est esse principium motus, ex eo, quod impossibile est in infinitum abire; oportet aliquid immobile esse, quod primo sit caussa motus. cui sanè, quoniam simplex est, penitusque corporis expers, organa aliqua corporea minimè ascribi possunt. Ideoque dum mouet ipsum, arbitrari debemus nõ manibus vel aliquo alio instrumento, sed tãtum virtute vti sua: quę quidem, cùm à Deo per ipsam cuncta moueantur, ac etiã in

plures intelligentias transfundatur, nomen instrumenti quodammodo sibi uendicat, etsi non sui, saltem intelligentiarum ratione, in quas effunditur, in plures uirtutes diuiditur. vnde ex una multę emanantes, iuxta similitudinem quandam, dicuntur esse illa Dei instrumēta, quibus ipse agit in omnibus, quę ab eo continentur.

QVOD DE VNOQVOQVE ATTRIbutorum *speciatim differendum sit.*

MEntes quidem separatæ quarum actio nihil commune cum actione corporis est, immo penitus suum, non indigentes corporis opera, officium explent, tantum intelligendi viribus pollent, vt prius in earum, & posterius intellectione haudquaquam contingat esse; propterea non agunt à notioribus nobis ad notiora naturæ, nec vnum eis post aliud occurrit; minimo verò intuitu, absque alia ratiocinatione quidditates percipiunt rerum. quapropter prius vniuersalia; postea verò particularia neutiquam agnoscunt, sed simul totam essentiam rei, quod humano intellectui non inest; nam cùm aptus natus sit vnum post aliud intelligere, fieri nequit, vt viribus ferè suis in instanti quid-

quidditates rerũ, à phátaſmatibus eleuent, ſed prius ei vniuerſalia, poſtmodum particularia occurrunt. Itaque vt intellectus intelligendi ſeriem proſequamur, quoniam in communi demonſtratũ eſt, quid ſint Attributa, nunc ſpeciatim de vnoquoque eorum indagandum eſt. Quanquam hoc operoſum ſit, laboriſque immodici, quoniam de rebus in præſentia agitur, quæ cum ĩ plura, veluti naturales ſubſtantiæ, non multiplicentur, poſſumus de his pauca proferre; Verùm modica ſimpliciuni rerum cognitio oblectationem maiorem nobis affert, quàm corruptibilium rerum, & ſit quantumlibet magna. Platonici verò arbitrati ſunt, naturales res umbras incorruptibilium eſſe. quare ſi quis cognitionem earum aſſequitur, tunc vmbras, non ſubſtantias, percipit. Qui verò ad quidditates incorruptibilium mentem erigit, deque ipſis ſcientiã adipiſcitur, non vmbræ tunc, ſed verarum ſubſtantiarum, à quibus vmbræ emanant, cognitionem aſſequitur. Quoniam verò oblectatio hauritur ex eorum cognitione, quæ ſunt maximè actu, propterea intellectus amplius in eorum cognitione oblectatur. Huic etiam Ariſtoteles ipſe aſſentitur, proferens, Res illas ſuperiores, tametſi leuiter attingere poſſumus, tamen, ob eius cognoſcendi generis ex-

 cellen-

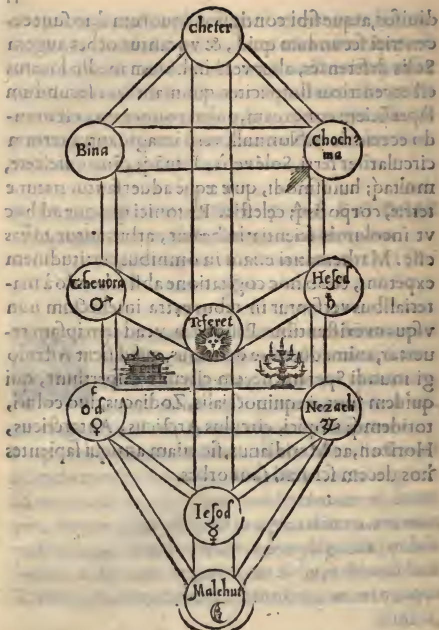
cellentiam, amplius oblectamur, quàm cum hęc nobis iuncta omnia tenemus; quemadmodum quamlibet partem minimamq́; corporis nostrarum puellæ deliciarum vidisse, gratius, ac iucundius est, quàm cæterorum hominum membra tota perspexisse, & contrectasse. Idcirco oblectatione subiecti breuitas sermonis compensabitur.

QVOMODO INTELLECTVS *ad ueritatis manifestationem, aliquando cogatur aliquid imaginari in rerum natura non existens.*

ANTEQVAM vlterius procedamus, quisque scire debet, quod si difficultas subiecti nobilitatem arguit, ex eo, quòd vires animi elaborando; circa ea, quę sunt naturę manifestissima, in dies vigorem suscipiunt. Propterea obtingit in rebus arduis, vt intellectus aliquando nimia difficultate impulsus, non cogatur ad veritatem enucleandam modo tantum vti exemplo, verùm etiam aliquid imaginari in natura non existens; quo fit vt nonnulli, exempli gratia, vt habeatur recta ratio apparitionis Solis, arbitrati sunt Solem habere treis orbes à se inuicem omni quaque

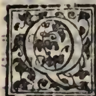
diuisos,

diuiſos,atque ſibi contiguos, quorum duo ſunt eccentrici ſecundum quid, & vocantur orbes augem Solis deferentes, alter verò in horum medio locatus eſt eccentricus ſimpliciter, quoniam tam ſecundum ſuperficiem concauam, quàm conuexam, eſt mundo eccentricus. Nonnulli verò imaginantur terram circulariter ferri, Solē verò, Lunáq; oīno quieſcere, multaq; huiuſmodi, quæ æquè aduerſantur naturæ terræ, corporisq; cęleſtis. Platonici quoque ad hoc vt incolumis ſcientia habeatur, arbitrantur idæas eſſe. Mathematici etiam in omnibus certitudinem expetunt, & ob hoc cogitatione abſtrahendo à materialibus verſantur in rebus extra intellectum non vſquam exiſtentibus. Propterea, vt ad rem ipſam reuertar, animaduertere debemus, quòd ſicut Aſtrologi mundi Speram decem circulis diſpertiunt, qui quidem ſunt, Aequinoctialis, Zodiacus, duo coluri, totidemq; tropici, circulus Arcticus, Antarcticus, Horizon, ac Meridianus, ſic etiam antiqui ſapientes hos decem ſcrutati ſunt orbes.

Cheter
Bina
Choch ma
Gheuora
Hesed
Teferet
Hod
Nezach
Iesod
Malchut

non quoniam Attributa sint orbiculares magnitudines, sed vt scientiæ ordo, seriesque habeatur, etiã vt veritas facilius elucesceret.

CVR POTIVS MAGNITVDINIBVS Orbicularibus, quàm rectis vsi sunt.

VI verò figuram decem orbibus construxerũt, potius magnitudinibus orbicularibus, quàm rectis vsi sunt, quoniam sicut in orbe nullus actu terminus existit, eodem pacto cùm Attributa sint vigoris infiniti, nullis terminis definiuntur, quod quidẽ non intra corticem perscrutantibus videtur omnino indecenter. Nam si virtus, qua agunt, infinita esset, & non ageret, proculdubio inanis penitus esset. Virtus verò huiusmodi vel sumitur, prout ad effectus adiungitur, & hoc pacto vltra finitũ non transcendit; vel suo inesse, & tunc est verè infinita, & cum hoc irrita dici minimè potest. Non enim ad finem aliquem dirigitur, immo ad ipsam, tanquam ad verum finem, sunt omnia intenta. Hoc etiam sententia Aristotelis confirmatur, qui quidem in duodecimo Metaphysicæ ait, mouet per infinitum tempus, & non habet potentiam infinitam finitum. Ex

quo

quo sit virtus, qua Deus agit, infinita existit, palàm est, vnumquodq; Attributorum infinitam sortiri virtutem. Nam si infinitũ haudquaquam potest ex finitis partibus constare, virtus uniuscuiusq; attributorum, cùm sit pars vigoris Dei, necesse est ut sit uigoris infiniti. Sed quamuis in præsenti nunc dicatur infinitum uacare partibus, non ob id censere debemus, Deũ esse partibus constitutũ: Fragilis enim, atque laboriosa mortalitas cogitur his modis orationis uti, multisq; huiusmodi, qui Deo impropriè tribuuntur. Propterea antiqui, fortasè ne capti uiderentur, magnitudinibus orbicularibus infinitatẽ uigoris monstrauerunt. Et quoniam circularis magnitudo, uel, sicut Sphæra unica, tantũ superficie definitur, uel, sicut orbis, duabus superficiebus, scilicet concaua & conuexa terminatur: sciendum est, circulares magnitudines, quibus Attributa ostendũtur, ueluti orbem, duabus superficiebus esse contentas; siquidem omne ens deriuatũ ab istis cõtinetur Attributis, & nihil est, quod ab eorum ambitu excedat, potius debemus eis orbiculares, quàm Sphæricas magnitudines adscribere, in concauitate enim orbicularium multa contineri possunt, quod Sphæricis nõ obtingit. cùm enim uacent concaua superficie, præter partes suas nihil intra se continent.

Cur

CVR LINEÆ RECTÆ INTER *orbes interponantur.*

INEAE verò, quæ à primo non tantùm orbe dextrorſum, & ſiniſtrorſum, verumetiam deorſum protrahuntur, non αὐτόματα in figura, nec concinnitatis interponuntur gratia, ſed ut ratio habeatur, quòd ſicut lineæ à primo orbe (vt in figura inſigniter apparet) ad alios deriuantur: ſic etiam primi Attributi vires iugiter ad alia ſe conferunt. Et quoniam virtus eminentioris tribuens alijs vires ſuas, ad ſeipſam redit, inter huiuſmodi Attributa duas, non vnam, interpoſuerunt lineas, vt ex primo Attributo tantū non oſtenderent diſceſſum huius virtutis ad alia, verumetiam reditum in ſeipſam, & potius lineis uſi ſunt, quàm punctis, quoniā ſicut linea eſt cōtinua, nihilq; ſuas inter parteis extranei intercipitur, ſic etiam virtus illa, quæ in alia transfunditur, continua eſt, eademq; vniformiter ſe elargitur alijs. Dubitabit forſan aliquis, ſi Attributa nō differūt ſubiecto, ſed tantùm ratione, cur nūc fateri oportet vnū eorum ab alio virtutem ſuſcipere, cùm exploratum ſit, non poſſe aliquid ab aliqua re virtutem recipere, ſi ratione, ac ſubiecto nō differt

fert ab illa. Videmus enim in naturalibus corpus viuum à seipso augmentum nõ recipere, sed ab alio in ipsum aduenientc. Vnde animaduertere debemus, sapientes ferè omnes fateri, animam ab intellectu lumen recipere, non quoniam intellectus, & anima differũt subiecto, sed potius ratione, in quantũ potentiæ secundum diuersas animi operationes distinguuntur, & illa dicitur nobilior esse, quæ minus suis operationibus communicat cum corpore, sicut est actio intellectus, qui si, iuxta Aristotelẽ, obiectis indiget ad hoc, vt intelligat, ob id minimè vtitur organis, nec, veluti sensus, particulare aliquod intelligit, sed indagine sua abstrahendo spectra à phantasmatibus, lumen animę affert. Idem etiam ipsis cõtingit Attributis, quæ ratione diuersificantur; secũdum rerum diuersitatem ex ipsis deriuatam. Occurret fortasse aliquis, diuersitatẽ contingere potius ex subiecti deliquio, in quo virtus eorũ summergitur. Quapropter, vt studium istud deleatur, quisq; scire debet, actionem Dei, officio Attributorum actã, bifariam accipi, vel sicut causam omnium rerum efficientem, uel sicut causam quæ omnia regit, & gubernat. Itaq; si sumitur vt omnia regit, proculdubio diuersitas effectuum, non ex sua oboritur parte, sed potius effectuum, quiquidem cùm non sint

in esse æquales, & pares, minimè æquo captu influxum superiorum emanationum recipiunt. Si verò consideratur, vt causa efficiens, tunc fieri nequit, vt diuersitas ex ea non exoriatur. Si enim diuersitas effectuũ ab aliquo fieret, tunc esset aliquid in natura, à tali non actu principio: quod sanè nequaquam fieri potest, quoniam nihil est in talem causam relatum, in quam ipsum non reducatur: considerandũ tamen est, quod si diuersitas ex tali oritur principio, idcircò haudquaquam in ipso diuersitas aliqua locum obtinet, immò quamuis Solis virtute calor generatur, non propterea eius substantia calore afficitur, immò caloris est penitus expers. Similiter quamuis diuersitas ex eo oriatur, non ob id in plura inter se diuersa multiplicatur, immò semper idẽ indiuiduum in sua vnitate permanens, rerum diuersitatem efficit.

DE PRIMO ATTRIBVTO *quod dicitur Cheter.*

RIMVM omnium rerum principium, virtute cuius cætera omnia suũ esse assequuntur, vel cœlum motu metaphorico mouet, quemadmodum ap-

petitum finis mouere dicitur, & tunc, secundum omnium ferè assertionem, intelligentiarum non vtitur officio, vel mouet mediatè, vt causa prima, intelligẽtijs virtutem tribuendo, quod Aristotelis nõ aduersatur dictis; ex cuius sententia accipitur, primum principium, modò tantùm nõ mouere veluti finis; verumetiam vt agens primum. Propterea quamuis maiores nostri de huiusmodi differendo attributis ordine abutuntur, velutiq; balbi titubant, in hac tamẽ parte non iniuria nos in eorũ sententiã traducere debemus. Si enim, vt ipsemet Aristoteles in duodecimo Metaphysicorum asserit, vniuersum totum instar principatus se habet, consentaneum est, quòd sicut Princeps aliorum ministerio mandata exequitur, sic etiã summus opifex cęlum mediatè moueat. Nam si inter virtutem infinitam, & corpus finitum proportio nulla est, consentaneum videtur, vt inter hæc aliqua substantia separata intercipiatur. Occurret fortasse aliquis, etiam inter primum principiũ, substantiasq; separatas, nullam proportionem reperiri; verùm quia substantiæ sunt intelligibiles, atq; conditionum hilæ expertes, plus primi mouẽtis naturæ adhærent, ac decenter conferunt se, vt vberius vigorem Dei hauriant. Quapropter motus quo cęlum circulariter fertur, virtute primi mouentis non

imme-

immediatè fit, sed substãtiæ cuiusdam separatæ officio, quæ quidem cùm moueat virtute primi mouẽtis, oporteț virtutem illam, qua cęlum euoluit, Deũ ipsi elargiri. Verùm quia Deus ipse, vt antea retuli, ipsis Attributis in omnia influit, cùm cõgruum sit, vt primæ intelligẽtiæ sit in prima Attributa relatę, statuendum est, primam intelligentiam primũ mobile deferentem, ex primo Attributo, quod vocatur Cheter, suam virtutem haurire. Ex quo dici poteſt primum Attributum esse instrumẽtũ, quo Deus officio primę intelligentiæ ex Oriente in Occidẽtem primum Mobile, & ex cõsequenti reliquos orbes deferat. Nam cęteri orbes diurno motu minimè per se mouẽtur, sed virtute primi, qui à suo Attributo in ipsum trãsfunditur. Idcircò rectè dicitur, orbes inferiores ex consequẽti hoc modo euolui. Quoniam verò primum mobile dirigens alias lationes generationis, vniuersalem circulationem dirigit, opinari etiam debemus primum Attributum esse instrumẽtum, quo Deus officio primæ intelligẽtię ex Oriente in Occidentẽ Mobile primum deferẽs, cęterasq; Sphæras, munus vniuersale generãdi in huiusmodi orbem infundat. Prætereà si omne quod continetur à cęlo, pręter hominis voluntatem, à superioribus emanationibus gubernatur, ac suarum viriũ su-

scipit

ſcipit influxum,conſonum eſt, vt inde munera noſtra etiam hauriantur, quæ quidem vel emanant ex virtute per corpora cęleſtia nobis delata, quemadmodũ ſunt pulchritudo, corporiſq; robur, quę,vt palàm ex dictis eſt,officio cęleſtis corporis generantur:vel immediatè ab ipſis Attributis deriuãtur, ſicut prudentia, iuſtitia,fortitudo,tęmperantia,multáq; huiuſmodi, quæ haudquaquã à corporibus cęleſtibus inferri poſſunt, immò multotiés inclinatio cęleſtis,aduerſante virtute aliqua, in irritum cedit; Cõtingit enim aliquãdo,vt Luna verſante in Libra, ſiue in Capricorno, applicans ſe Marti, Veneriq;, excitat aliquem ad libidinem, qui ſanè inclinationẽ non ſequitur,ſed potius vtitur cõtinentia,vnde virtus iſta, quæ aduerſatur diſpoſitioni cœleſti corporis,faciens ipſam incaſſum ruere, non ex corpore,ſed potius à nobiliori exoritur cauſa;etſi aliquando aliquis,ob corporis ſui temperamentum,à ſuperioribus lationibus cõpactũ,poteſt à libidine ſe nullo labore abſtinere, ſicut accidit ijs,qui nimia frigiditate afficiũtur, nõ ob id meritò verã virtutem aſſequitur. Virtutes enim ſunt medietates quædam, & temperãtia ipſa,de qua nunc, exempli gratia, agitur, eſt quędam medietas reprimens delectationes ſenſibiles,& moderãs (vt ita dicam) inſenſibilitates.

Quo-

Quoniam verò, qui corporis temperamétum sequitur, nullam reprimit sensibilem delectationem, nec moderatur alicui insensibilitati, proculdubio virtutem temperantiæ nō adipiscitur, immò potius, sicut cętera animantia, corporis inclinationem sequitur. Propterea existimādum est, ex hoc virtutes nō exoriri, sed potius ex eo, quòd passiones in nobis à cęlo temperamento corporis insitæ, robore animi irritę fiūt. Propterea si absq; cęlestium corporum officio inserūtur, necesse est, vt ab ipsis ferātur Attributis, vel à substātijs separatis mouētibus cœlum; ex substantijs separatis nequaquam contingunt esse: quicquid enim ex eis in inferiora transfunditur, non est immediatè, sed per corpora cęlestia delatum; quò necessariò fit, vt absq; intelligētijs, medijsq; corporeis, ab ipsis ferātur Attributis. Enimuerò cū deceat, vt virtutes quæ nobilitate alias pręcellunt, à nobiliori producantur causa, cōgruum est, vt primū Attributum sit instrumentum, quo principales virtutes, Prudentia scilicet, Iustitia, Fortitudo, & Temperantia, immediatè à Deo in animam deferātur. Occurret fortasse aliquis, cur hæ quatuor principales, cùm plures sint, ex vno tantū principio deriuentur? quoniam inter se tam intimè coagmentantur, vt ritè dicantur, ex vno tantùm principio exoriri; quod sanè

vir-

virtutibus alijs non competit. Nam etsi cum supe-
rioribus modo quodam conueniunt: cùm tamē ab
eorum perfectione satis superq; recedant, necesse
est vt ab alijs educātur principijs, etsi quatuor prin
cipales ab vno tantùm educuntur; mirum non est.
Omnis enim causa vniuersalis plura cōtinet infra se,
quàm causa particularis: ideoq; cum alijs primum
vniuersalius sit Attributum, consonum est, vt vires
eius ad plura se protrahant. Quapropter ex omni-
bus his vna communis descriptio eximitur; primū
scilicet Attributum esse instrumentum, quo Deus,
officio primę intelligentiæ, deferens ex Oriente in
Occidētem primum Mobile, cęterasq; Sphęras, mu
nus uniuersale generandi in huiusmodi orbem in-
fundat, & immediatè in Animam quatuor princi-
pales uirtutes.

QVOD DE MAGNITVDINIBVS figuræ amplius disserendum minimè est.

QVONIAM autem perspicuum est, cur maiores, vt arbitror, nostri, magnitudinibus orbicularibus Attributorum significationem nobis non mediocri dexteritate dederunt, & cur in figura sunt

lineę

lineæ rectæ protractæ, potiusq; quàm Sphæricis, orbicularibus figuris vsi sunt. Vt idē semper frustra non iteretur, de his amplius mentionem minimè faciam; cùm pró certo existimem unumquemque posse, ratione iuxta similitudinem trāslata, superius enarrata ad reliqua aggregare.

DE SECVNDO ATTRIBVTO, quod dicitur Chochma.

ARISTOTELES in duodecimo Methaphysicorum, præter vniuersi simplicem lationem, quam mouere dicit, primam existentem substantiam, atque immobilem, alias planetarum lationes enumerat. ex quo dilucidè apparet, post primam lationem, nisi planetarum lationes, non computare, quoniam tempore suo nondum erat motus Sphæræ octauę deprehensus, censebat octauam Sphæram primum mobile esse, posteà verò fuit viribus sensus, motus Sphęræ octauæ in contrarium primæ lationis deprehensus. Ideoque cùm omninò incongruum sit duas simul lationes in eodem subiecto permanere, arbitrati sunt supra Sphęram octauam aliam esse ambientem Vniuersum, ac motu diurno totum cœlum rę

volunentem. Quoniam verò inter has lationes enarratas octaua Sphæra proprio motu mouetur, optimo iure à iunioribus deinceps fuerũt duæ aliæ Sphęræ supra octauã adiectæ. Idcircò cùm eorum sentẽtia, pondus habeat apud eos qui rectè iudicant, vt à veritate non dissentiam, cogor fateri mundum cęlestem decem orbibus bipartitum esse, quorũ primus est omnibus stellis denudatus, &, vt palã ex habitis est, à Deo per primũ Attributũ officio primę intelligentię motu diurno circulariter fertur, alter verò qui dicitur Sphæra nona, vacat Stellis, sed in aduersum primi orbis motu ꝓprio à sua intelligẽtia euoluitur. Propterea, vt ad scopum intentum deueniã, si virtus, qua intelligẽtiæ mouent, per Attributa in eas trãsfunditur, necesse est, vt intelligẽtia in aduersum primæ lationis huiusmodi Sphæram deferẽs, à secundo quidem Attributo vires suas suscipiat. Nã si primum Attributum per primum Mobile influit, consentaneum est, vt secundi Attributi per Sphærã immediatè post ipsum succedentẽ, huiusmodi orbi munera sint tributa: quò fit vt secũdum Attributũ, quod vocatur Chochma, hoc est sapientia, sit instrumentum, quo Deus ab Occidente in Orientẽ officio secundę intelligentiæ nonam Sphęram deferat, & consequenter octauam, quoniam orbis fixarum

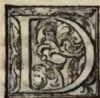
rum ſtellarum haudquaquã virtute propria ex Occi dente in Orientem,ſed potius nonę Sphęrę circulariter voluitur: quod facilè probari poteſt ex hoc, quòd Sphæra octaua ſuo proprio motu prędita alio modo à ſuo Attributo,vt inferius dicetur,per ſuam intelligentiam mouetur. Idcircò cùm motus ex Occidente in Orientem ſit propriæ nonę Sphæræ,non ab re dicitur octaua Sphęra, ſecũdum eundem motum cõſequenter à ſecũdo Attributo moueri, quod alijs orbibus minimè competit. Nã vnuſquiſq; planetarum proprio motu à ſua particulari intelligẽtia ex Occidente in Orientem,ſuapte natura euoluitur, verùm quia nona Sphęra mouens octauam,cum orbe primo in vniuerſalem rerum generationem confluit,quoniam non agit niſi per virtutẽ ex ſuo Attributo miniſterio ſuæ intelligentiæ ſibi tributam, videtur etiam ſecundum Attributum eſſe inſtrumentum, quo Deus officio huius intelligẽtiæ munus cõfluendi in generationem huiuſmodi orbi tribuat. Prętcrea quiſq; ratum ex dictis habere poteſt, entia omnia à ſuperioribus cauſis contineri,quorum quędam ſubijciuntur intelligẽtijs,corporibusq́; cęleſtibus,quędam verò,quẽadmodum ſunt morales virtutes, ſunt abſq; medijs nobis inſitę, vnde ſi primę quatuor virtutes à ſuperiori Attributo ſunt,cõſonũ

 eſt,

est, vt magnanimitas à ſequẽti Attributo in Animã transfundatur. Ex quo etiã profiteri poſſumus, hoc eſſe inſtrumentum, quo Deus magnanimitatem in Animam infundit. Quæret aliquis, cur virtus huiuſmodi poſt quatuor principales virtutes immediatè ponitur? quoniam eſt omniũ virtutũ ornatus quidam, & modo quodam aliæ virtutes in ipſam reducuntur. Si enim aliquis, exempli gratia, pugnam aggreditur, prout in certaminibus delectatione afficitur, tũc virtutem fortitudinis aſſequitur, optimoq; iure fortis nuncupatur. Si verò exponet ſe periculis, prout res eſt maximo honore digna, tunc magnanimus nuncupatur. Similiter ſi caſtitate aliquis vtitur, quoniam in hoc delectatur, tẽperatus, ac caſtus dicitur. Si verò hoc agit, vt magnum aliquem aſſequatur honorem, meritò magnanimus eſt. Ex quo patet propriũ ſubiectum huiuſmodi virtutis nõ eſſe pericula bellica: in his ſanè fortitudo uerſatur, nec delectabilia ſecũdũ ſenſum: talia enim ſunt proprium ſubiectum temperantiæ. Reuera materia magnanimitatis eſt honor, quoniam non ob aliud aliqua magnanimus aggreditur, niſi in quantum ſunt maximo aliquo honore digna. Quapropter ex omnibus his una communis deſcriptio elicitur, ſecundum Attributum eſſe inſtrumẽtum, quo Deus offi-

cio secundæ intelligentiæ mouens ex Occidente in Orientem nonam Sphęram, & consequenter octauam, munus cõfluendi in generationem in huiusmodi Sphęram infundat, virtutemq; magnanimitatis immediatè in animam.

QVOD ATTRIBVTA INTER se non coæquantur.

VM causas etiam atque etiam robore mentis spectamus, in generationem mixti naturaliter confluentes, semper passo causam agentem nobiliorem percipimus. Quamuis huiusmodi agentia inter se similitudinem consequuntur, ex eo sanè, quod forma quæ in agenti actu existit, potentia in passo reperitur, quod quidem pluribus exemplis, & præcipuè aquæ confirmatur. Quæ etsi actu frigida, potentia tamen calida existit. Itaq; dum ignis mouet ipsam ad hoc, vt forma caloris introducatur, proculdubio in subiectũ agit potentia, forma caloris prẹditum. Propterea si quod vni actu inest, alteri potentia, optimo iure inter agens & passum dicitur similitudo locũ obtinere. Verũ similitudine ista haudquaquã fit, vt agens nõ sit nobilius passo, immò

mò ſemper quę patiuntur, deteriora ſunt; hoc ſanè reperitur in his, quę generationi ſubijciuntur. Percipimus enim materiã multum recedere à nobilitate formę, pręcipuè quoniam non agit ſicut forma, faciens hoc aliquid actu exiſtere. Idem etiam ipſis contingit elementis, quorum ignis cùm in agendo virtute ſua cętera elementa pręcellat, ſatis ſuperque pręſtãtiorẽ alijs ſe oſtendit. Idem de corporibus cęleſtibus cõfirmatur, ratione ſumpta ex lumine Solis in Lunã effluente, quæ ſanè cùm ſuum incrementũ Sole adueniente ſuſcipiat, cùm tãtùm patiatur, ac radijs alterius ſit lumine aucta, ſua, ac Solis nobilitas nõ coæquetur: hoc etiã modo, nõ tantùm competit corporibus cęleſtibus, verùm etiam ſpiritualibus ipſis, quoniam una ex animę potẽtijs aliam nobilitate præcellit, prout agens intellectus maiorẽ, quàm poſſibilis dignitatem aſſequitur, ex eo, quòd poſſibilis ad intelligibilia ſe habet, veluti ſenſus ad ſenſibilia. Vnde nõ minus intellectus, quàm ſenſus eſt potẽtia paſſiua. Quò fit, vt minimè agat ſicut agens intellectus, qui quidem abſtrahendo ſpectra, fuliginẽ phantaſmatum, idemq; cõditiones materiales ipſa indiuiduantes diſperdit. Propterea cùm tantùm patiatur, agentis dignitatem haudquaquã aſſequitur. Quoniam verò ſuperiorum agentiũ mundus infe-

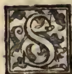
rior,

rior,atq; cęleſtis ſimulachra ſunt,quéadmodum in
iſtis inferioribus, eodē pacto in cauſis altiſſimis a-
gentia maioris præſtantiæ ſunt,quàm ea,quæ ex ali
quo virtutem aſſequuntur. itaque vt ſcopum aggre
diar,inter Attributa,quę vigorem à ſuperioribus re
cipiunt,neutiquam cum illis coæquantur. Quo fit,
vt minoris præſtantiæ ſit ſecundum Attributū cùm
virtutem à primo effluentem hauriat. Dicet aliquis,
hoc tātùm locum obtinere in his quę corruptionē
ſubeunt,quoniam paſſiones eorū corruptiuę ſunt;
in diuinis verò rem aliter ſe habere, quoniā paſſio-
nes eorum corruptionem non afferunt, ſed potius
perfectionem,ideoq; dicuntur perfectiuę. Quapro-
pter cùm in diuinis paſſa talibus paſſionibus perfi-
ciātur, immeritò dicūtur eſſe minoris pręſtantię;ſed
reuera quāuis perfectiuæ hæ ſunt paſſiones, ob id
neutiquam obtingit, quin in minori gradu pręſtā-
tiæ collocentur. Dum enim virtutē ex aliquo ſuſci-
piūnt,proculdubio pendent ex illo, ac illius vigorē
perficiuntur. Quapropter in diuinis ſemper agens
eſt nobilius paſſo:ex quo quidnā ſit illud,quo ſecun
dum Attributum à primo differt, palā omnibus eſ-
ſe poteſt,quòd primum ex alijs haudquaquā virtu-
tem fert,ſecundum verò à primo vigorem ſuſcipit.
Propterea inter ipſa tanta non eſt differētia, vt quo

quo pacto in aliquam similitudinē non coincidāt: nam sicut primū secundum virtute replet, sic etiam secundum inferioribus virtutē distribuit. Quomodo verò virtus superiorum in inferiora delata sit, opus nō est explanare: in figura enim symmetria inter ipsa existens lineis protractis facilè dignoscitur. Quemadmodum enim lineæ ex vno in alia protrahuntur, sic etiā superiorum virtus in inferiora diffunditur, quatenus ad ultimum deueniatur: quod sanè cùm infimum sit, virtutē suam superioribus nequaquam elargitur. Quapropter antiqui inferiora Stellis, superiora Soli conferunt. Nam sicut Solis lumen Stellæ excipiūt, ei minimè lumen tribuētes, sic etiā inferiora Attributa ex superioribus virtutē hauriunt, & ex eis in superiora, pars aliqua vigoris non transfunditur. Nonnulli verò substantiali formæ superiora, materiæ inferiora conferebāt, ex eo, quòd materię distribuit esse, forma: materia è conuerso, vt Peripatetici omnes autumant, recipit tantùm. Alij verò arbitrati sunt superiora maribus, inferiora fęminis cōferenda esse. In generatione enim animaliū mas actiuè confluit, forma virtualiter in semine insita, fęmina verò passiuè. Quamuis verò varijs similitudibus sensa eorum præbeant, omnes tamen communi assertione profitentur, inferiora à superioribus

ribus virtutem recipere, non autem è contra. Nam cùm ratione differant, minimè conuertuntur. Quę verò conuersibiliter se habẽt, nec ratione, nec subiecto differunt, sicut animal, & corpus sensitiuũ. Omne enim animal est corpus sensitiuũ, & omne corpus sensitiuum est animal. Quoniã autẽ est cõmuni sententia statutum, vires superiorum inferioribus conferri, ne aliquis credat inferiora esse proprijs luminibus denudata, operæpretium est scire omnẽ Stellã, præter lumen ex Sole in ipsam delatum, proprijs luminibus decoratam existere: similiter vnũquodq; Attributorum nõ tãtùm officio suo fungitur virtute superiorum, verùm etiam proprijs viribus in effectus sibi relatos agit: quò fit vt irrita sit sententia ponentium, inferiora attributa vigore proprio carere; vnde sensum eorum deponere debemus, sententiamq; eis aduersantem suscipere.

QVOD INCONGRVVM FVIT PONERE CAVSAS MOTRICES NON MOVENTES.

SI tantam esset aliquis facultatem nactus, vt in rebus ferè omnibus posset veram demonstrationem aggredi, omnis quidem disceptatio nullo labore deleretur, & fortasse ex

vna re tot diuersæ sententiæ haudquaquam pullularent, immò omnes primis demonstrationis principijs veris, eisdemq; immediatis in vnum conuenirent. Verùm quia Dialecticis principijs potius vtimur, dũ veritatẽ cupimus alicuius rei indagare, circa idem, vt plurimum obtingit diuersas non tantùm res, verùmetiam contrarias statuere. Nam, vt Dialectici cognitum habent, ad vtranque partem rationes habet, qui vera non vtitur demonstratione. Idcircò quod vni alteri idem minimè videtur, quòd præcipuè ea contingunt perscrutantibus, quæ longè sensu absunt, quemadmodum sunt huiusmodi Attributa, de quibus nõnulli differendo, tria existimarunt superiora in corpora cęlestia nequaquam influere. Hoc verò incongruum esse uidetur, quoniam si vnicuiq; inferiorem orbium, in quibus planetæ deferuntur, proprium Attributũ meritò tribuerunt, cur etiam sua Attributa superioribus nõ dederũt, si profectò eorũ motu inferiorum latio nes diriguntur? Quapropter non possum non mirari, quomodo ipsi perspicuum minimè habebãt se frustra entia multiplicare. Contingit enim sensum hunc prosequẽtibus, cumulatis huiusmodi Attributis, virtutes motrices, non mouentes ponere, vel corpora ex se mota absq; motorũ ministerio, quod omninò

ninò aduersatur rationi, ex eo q omne quod mouetur, necesse est ab aliquo motore extrinseco deferri, vsquequò ad vnũ motorẽ immobilem deueniatur. Dicet aliquis ob id cęlestia corpora nequaquam per se moueri: Si enim eorum aliqua Attributorum virtute nequaquam deferuntur, alijs propterea motoribus non egent, immò omne cęlum vi suæ intelligẽtię circulariter vehitur. Quamobrẽ animaduertere debemus intelligẽtias viribus proprijs non mouere, sed Attributorũ virtute, ideòq; remotis huiusmodi Attributis, corpora cęlestia tantùm principio intrinseco mouerentur. Propterea vt natura corporum incolumis sit, cùm necessariò contingat omne corpus à principio extrinseco moueri, par est, vt corporum cęlestium vnicuiq; suum Attributũ tribuatur. Nonnulli verò censebant primum Attributum per suam intelligentiam primum mobile mouere, verùm quia tunc erat numerus orbiũ imperceptus, cęlos nouem esse autumabant, ideoq; nouẽ prima Attributa dabãt nouem corporibus cęlestibus. Vnde vltimũ in aliquod corpus cęleste minimè influebat, immò alis causa, sine causato existebat. Ex quo eorum cogitatio in cassum ruebat, non enim cõsentaneum erat causis superioribus vnam addere, si causa illa nusquam virtute sua existebat. Causa enim di

citur causa, prout in causatũ agit. Hęc etenim cum in genus relationis reducantur, ita à se mutuo depédét, vt alterum sine altero haudquaquam possit subsistere. Videtur enimuerò Attributa in corpora cęlestia tanquam ad finem non dirigi. Causæ enim superiores inferioribus haudquaquam intenduntur. Propterea incõgruum est dicere, vltimum Attributum non existere, quoniam ex eo virtus in aliquod corpus cęleste non emanat. Pro huiusmodi rei euidentia sciendum est, quod quamuis non sunt ad cęlum tanquam ad finem intẽta, quoniam omnes effectus in propriam causam reducũtur, cùm vltimũ Attributũ proprios effectus sibi relatos minimè assequatur: non percipio tamen cur licuit credẽtibus Sphęras nouẽ esse, decimum Attributum cumulare. Causæ enim, cùm nostra cognitio ex sensibus ortum habeat, necessariò ex effectibus cognoscuntur. Propterea quoniã inferiori Attributo minimè proprium orbem dabant, nõ video quibus medijs in ipsum deuenient, nisi quod ipsi potius ratione numeri, quàm validis rationibus permoti, decem esse Attributa censebant. Denarius enim solùm numerus completus est, quoniam extra ipsum neutiquam numeratur, nisi per quandam circulationem, siue iterationem, omnemq; numerum, vel infra se continet,

vel per se suosque explicat multiplicando. Verùm enimuerò huiusmodi argumentum ex perfectione numeri sumptum, necessitatem non affert. Nã si denarius perfectissimus est, nõ contingit ob id necessariò Attributa decem esse, ideòq; sermo eorum captus erat: & quoniam primum Mobile nonã Sphæram existimabant, secundum octauam, Saturni orbem ambientem, nonæ Sphæræ primũ Attributũ, octauæ secundum, tertiũq; quod antiqui Bina nuncupabant, Saturno tribuebant. Nos verò rationem ac sensum prosequentes, alium ordinem aggrediemur, vt vnumquodque cęlum in aliquod Attributum reducatur.

DE TERTIO ATTRIBVTO, quod dicitur Bina.

VNC verò, vt tertij Attributi definitio sit pro viribus ad vnguem enucleata, haud inutile erit primò scrutari octauam Sphæram, veluti primum mobile, ac nonam Sphæram tantùm motu non operari; verùm etiam Stellarum radijs; vnde nonnulli arbitrati sunt octauum orbem in rerum generatione maiorem efficaciã obtinere? Quod profectò

absurdum minimè uideretur, si per se ipsam ageret. Quoniam uerò superiorum orbium motus aliarū lationum sicut norma operatur; consentaneum est, ut uirtus qua huiusmodi orbis suas explet operationes, ex continentis virtute munimentum exhibeat: ideòq; maior efficacia ex Sphæra octaua minimè potest exoriri. Cùm enim omnis causa superior plus influat in causatum, quàm causa inferior, necesse est, vt operationes eius sint vehementioris adhærentiæ cum re. Secūdò animaduertere debemus, haudquaquam principio intrinseco moueri, sed à sua intelligentia: quæ quidem cùm vi propria minimè suum orbem deferat, sed sui Attributi, contingit vt tertium Attributum adhæreat Sphærę octauę. Nā si primum Attributum primum Mobile, secūdum nonam Sphæram, necesse est vt tertium per suam intelligentiam octauum orbem euoluat. Quare tertium Attributum, quod dicitur Bina, erit instrumētum, quo Deus proprio huius orbis motu, mediante sua intelligentia, octauā Sphæram euoluat. Quoniam verò octaua Sphæra motu tantùm in generationem vniuersalem non confluit, verùm etiam fixarum stellarum radijs, cùm suum expleat officium; virtute per suam intelligētiam in ipsam ex suo Attributo emanāte, par est, vt tertium Attributum sit

instru-

instrumentum, quo Deus ministerio tertiæ intelligentiæ virtutem confluendi in generationem octauæ Sphęræ, suisq; stellis tribuat. Enimuerò, quoniã virtutes morales ex corporibus cęlestibus nequaquã proueniũt, statuendum est, virtutem moralem, quæ dicitur honoris amatiua, post magnanimitaté ex ordine succedentem, ex tali Attributo esse in animam effusam. Propterea possumus dicere, tertiũ Attributum esse instrumentũ, quo Deus honoris amatiuam in Animam infundit, quæ non ab re composité post magnanimitaté sequitur. Nam sicut multæ virtutes possunt esse communes magnanimitati, alijsq; virtutibus, eodem pacto potest eas aggredi non minus honoris amatiua, quoniam aliarum virtutum operationes, dum magnis honoribus dignæ existimantur, in magnanimitatem referuntur. Si verò habẽt ad nos æqualem proportionem, ac in mediocres sunt honores institutę, ad honoris amatiuam pertinent. Idcircò dici potest tertium Attributum esse instrumentum, quo Deus proprio huius orbis motu per intelligentiam ipsum deferens, virtutem confluendi in vniuersalem generationem in octauam Sphęram, suisque stellis infundit, & immediatè in animam honoris amatiuam.

Quomodo omnes partes cœli sint virtutis diuinæ compotes, vnde cœlum augens penitus naturale minimè dici potest, & cur de virtutibus particularibus stellarum non agitur.

QVONIAM verò iam dudum retuli octauam Sphæram etiam radijs stellarum operari, decet nunc aliquid circa virtutem ab ipsis orbibus effluentem apertius differere. Propterea animaduertere debemus, eã minimè ex stellis solummodò exoriri, sed ex totius orbis substantia. Nulla enim alicuius orbis pars est, tam virtute denudata, quin vigore aliquo in inferioribus agat. Si enim Stellę, vt ferè omnes profitentur, in natura cum totius orbis substantia conueniũt, & per accidẽs tantùm differunt, prout stellæ alijs partibus orbis densiores sunt, ac lucidiores, meritò existimãdũ est huiusmodi parteis nõ esse virtutis expertes. In homogenijs etenim, partes eandem rationem cum toto obtinent. Quapropter fabulari videntur, qui palàm proferre audent, corpora cęlestia stellis decorata, influxu tantùm in rerum generationem profluere: reliqua verò solummodò motibus operari, quod quidem veritati mini

mè

mè cõgruit: nam virtus Attributorum corporibus cęlestibus delata, in omneis cęliparteis diffunditur, totumq́; eius ambitum germinanti virtute replet. Quapropter si corpus cęleste huiusmodi virtute suã operationẽ exequitur, agẽs penitus naturale nequaquam esse videtur, sed virtutis diuinæ compos, inquantũ virtus diuina ab eius operatione nunquã remouetur. Quoniam verò opus naturę, est opus intelligentiæ, & quicquid est in natura ex intelligẽtijs originem traxit, nulla prorsus actio iuxta huiusmodi sentẽtiã, naturalis esse videtur. Qua de re operæ pretium est scire, quòd, etsi omnia ab intelligentijs gubernantur, tamen aliqua eorum in proprium finem, absque medijs corporeis diriguntur, quemadmodum sunt corpora cęlestia, quorũ motus immediatè ex intelligentijs oritur, & talia inter agẽtia penitus naturalia non cõputantur, ex eo, quòd virtus qua agunt, omninò ex propria forma non desilit, sed pręsertim ex intelligentiarum substãtia. Aliqua verò per corpora cęlestia ab ipsis intelligẽtijs exagitãtur, quemadmodum sunt grauia omnia, quorum actiones, quoniã ab intelligentia immediatè neutiquam diriguntur, sed à remouente per accidẽs, vel per se à generante penitus naturalia dicuntur. Quapropter cùm virtus corporis cęlestis cum intelligen

tiarum virtute commisceatur, cõsentaneum est, vt aliquid diuini sortiatur, ideóq; pura naturalis nõ existit. Propterea dum Aristoteles profiterur Solem, & hominem generare hominem, fortasse intelligere debemus Solem iunctim cũ intelligẽtia operari, nec secus arbitrari quisquam debet. Nam si in animalis corpore aliqua spiritualia inseruntur, siquidẽ pro certo teneri debeat, ex agẽti penitus naturali haudquaquã posse spiritualia in actum deferri, æquum est, agens in eorum propagationem cõfluẽs, omninò naturale minimè esse. Quapropter non sine meritò sententia Platonis, per hominũ ora volitat; ipse enim in Timæo de hominis exortu disserẽs, vt eius principia palàm ostenderet, venustè summum opificem effingit, nube ænigmatum, præcipere cælis, intelligentijsq; vt corpus astruerent, quoniã ex eius manibus semen diuinum, hoc est anima, transfunderetur. Ex quo vt Platonis sententia immeritò non abijciatur, licet fateri, intelligentias simul cum cælo, corpus astruere. Itaq; quoniam virtus Attributorum per intelligentias in corpora cælestia transfunditur, quibus affatim influunt, par est, vt nõ modo stellæ huiusmodi virtutis, verumetiã sint omnes cæli partes compotes. Verùm quia tertium Attributum superius per octauam Sphæram statutũ fuit in

rerum generationem vniuersalem confluere; quoniam omnis stella, vt palàm est, suam peculiaré naturam assequitur, videtur huius, vel illius rei generatio iuxta huius, vel illius stellę naturá determinari: vt exempli gratia, naturam Martis, Vel Veneris assequatur. Ideòq; præfiniendum erat tertium Attributum, officio huius, vel illius stellę generationem particularem huius, vel illius rei determinare, sed re vera cùm dicimus tertium Attributum munus cōfluēdi in generationem octauæ Sphærę elargiri, túc de alicuius stellæ virtute particulari minimè eloquimur, sed de vniuersali ex toto corpore effluentę. Si enim omnis stella speciatim enumeraretur, ex eo, quod de particularibus nunquam contingit esse scientia, proculdubio sermo noster in infinitum ferè protraheretur. Sat igitur erit de hoc generatim pertractasse. Vnusquisque enim per se ipsum poterit effectus secundum stellarum naturam determinare.

DE QVARTO ATTRIBVTO, *quod Hesed nuncupatur.*

ORPORA quidem naturalia iuxta ferè omnium assertionem, vt in superioribus retuli, & sint quantumlibet grauia, vel leuia, æterna, vel corruptibilia, vim mouēdi seipsa minimè assequūtur, immò principio extrinseco deferuntur. Quamuis enim sui motus corporibus sit à natura principium formale insitum, ob id tamen fieri nequit, vt tale principiū sub potentia passiua non comprehendatur. Grauitas enim, vt Peripatetici ferunt, nō est principium, vt moueat, sed vt moueatur: quo fit, vt cęlum cùm sit naturale corpus à seipso neutiquam moueatur, sed potius à sua intelligentia. Propterea quoniam intelligentiæ vi propria cęlestia corpora non euoluunt, sed virtute ex Attributis emanante: par est, vt Saturni intelligentia virtute sui Attributi, suā Sphęram in orbem deferat. Itaq; si tertium Attributum octauæ Sphæræ, meritò quartū Saturno præest, vnde quartum Attributum, quod Hesed nuncupatur, est instrumentum, quo Deus ex Occidēte in Orientem ministerio quartæ intelligentiæ orbem Saturni defert. Eorum verò, quæ sublunt stellis sapiētes omnes

nes, qui intra corticem perscrutati sunt naturæ arcana, asserũt, posse quædam per sapores, odores, & colores dignosci, quædam verò per imitationẽ radiorum, vel motus, vel figuræ superiorum, quædam verò per Symmetriã inter suas operationes, ac Stellarum existentem. Ideòq; cognita Symmetria, quam inferiora cum Saturno obtinent, arbitrati sunt multa Saturno subijcere, de quibus sanè quoniam diffusè naturæ arcana perscrutantes eloquũtur, opus nõ est nũc affatim disserere, sed potius vt aliorum inuẽta à me frustra non iterentur, hoc sicco pede pertrãsire, & tantũ de his mentionem facere, quãtum nostræ orationis dilucidatio exquirit. Saturno igitur ob similitudinem motuum, saporum, odorũ, colorũ, aliarumùe qualitatum, inter elementa tribuitur terra, inter lapides fuscus Iaspis, inter plãtas, quæ fructum nõ ferunt, inter metalla plumbum, & inter animalia nocturna, & segregata, non ex eo, quòd eorum esse solummodo fit ex Saturno deriuatum, sed potius quoniam vires eius vehemẽtius illis adhęrẽt. quemadmodũ enim in generatione alicuius mixti, vt est corpus terrestre, quamuis elemẽta omnia adiũgantur, quoniam terra in ipso dominiũ obtinet, nomen non accipitur ex igne, vel ex aere, vel ex aqua, sed ab ipsa terra. Similiter in huiusmodi entia quã-

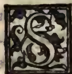
uis

uis omnium ſtellarum virtutes congerantur, dicuntur tamē Saturnalia, quoniam præ alijs Saturni virtus in eis viget, ac eorū naturæ, paſſionesq́; magis congruunt naturis, paſſionibusq́; Saturni, unde generari à Saturno dicuntur, ac vt talia ſint, præfiniri. Idcircò, quoniā Saturnus, ſicut cęteri orbes vigore ſui Attributi, etiam ſuæ ſtellę radijs in generationē vniuerſalem cōfluit, ſuosq́; effectus peculiares præfinit, concedendum eſt, quartum Attributum eſſe inſtrumentum, quo DEVS per quartam intelligentiā munus cōfluendi in generationem, ac ſuos peculiares effectus præfiniendi, Saturni orbi, ſuęq́; ſtellę prębeat. Etſi ſuperius de Stellis octauæ Sphæræ mentionem fecimus, tamen animaduertere operęprętium eſt, Saturnū in ſua Domo, vel exaltatione, vel in aliqua dignitatum ſuarum fortiorem eſſe, ex eo, quòd illud idē virtutis genus à quarto Attributo in Saturnum, ex octauę Sphęrę Attributo illis etiam ſignis effunditur, in quibus Saturni virtus corroboratur. In ordine enim huiuſmodi cauſarū obtingit, vt aliquid in aliquā cauſam relatum, etiā in cauſam illam ambientem reducatur. Propterea dum virtus ſigni planetę virtuti vnitur, plus roboris adipiſcitur, atq; in agendo maiorem efficaciā aſſequitur, quod ſanè omnibus planetis contingit. Quoniā verò virtutes

im-

immediatè ex Attributis emanant, oportet virtutẽ humilitatis ex ordine ſuccedẽtẽ poſt honoris amatiuam, quarto Attributo tribuere. Vnde tale Attributum eſt inſtrumentum, quo Deus immediatè humilitatem in animam infundit. Quæret aliquis, cur poſt honoris amatiuã humilitas primũ locum obtineat? quoniã ſicut honoris amatiua ſe mediocriter, honoribus ingerit, differt verò ab illa, in quãtũ paululum à ſua communitate recedit, prout ſignan iter inter ſuperbiam, & deiectionem verſatur. Quare ex omnibus his, vna communis deſcriptio elicitur, Quartum Attributũ eſſe inſtrumẽtũ, quo Deus per Saturni intelligentiam mouens ex Occidente in Orientem Sphæram, huiuſmodi munus conflue̅di in generationem, ſuoſq; eſſectus præfiniendi ſtellæ Saturni, orbiq; ſuo tribuat, & animis immediatè virtutem humilitatis.

QVOD IMPROBITATEM SAturni ex ſuo Attributo minimè contingit eſſe.

SATVRNVS, vt Aſtrologorũ omniũ vnanimis eſt ſententia, multa, diuerſaq; mala vim habet cõmittẽdi, quæ quidẽ ab ipſo, vel à ſua intelligentia, vel ab Attributo, vel ab iſtis

omni-

omnibus præſcripta ſunt, vel ex aliqua eius diſpoſitione ſitus, vel radiatione. A Saturno quidē haudquaquā fiunt. Ipſe etenim, cùm ſit illis affectibus ſenſus denudatus, quemadmodum ſunt odiū, ira, inuidia, cæteraq; huiuſmodi, quæ nos ad malum impellunt, ſuapte natura malū aliquod minimè affert, ſicut nec intelligentia, quæ ſanè cùm duas tantū operationes intelligere & velle ſortiatur, cùm hæ operationes à ſummo bono dirigātur, videtur nō poſſe niſi bonum appetere, & velle. Quo fit, vt ex Attributo eò minus cōtingāt eſſe, quoniam intelligentia in boni conſiſtētia per Attributum cōfirmatur, nec etiā ex omnibus iſtis. Primum enim, cùm vacet paſſionibus ſenſus, & ſecundū ad bonum tantùm inſtituatur, tertiumq; intelligentiam faciat in bono firmiter permanere; proculdubio ex huiuſmodi cauſarū congerie, potius triplex bonū, quàm mali aliquod genus exoritur. Reſtat igitur vt malū ex ſitus poſitione, vel aſpectuū radiatione prodatur. Cōtingunt enim aliquādo huiuſmodi paſſiones in aliqua Zodiaci diſtantia, in qua mutuo ſeſe impediūt. Accidit etiam malum ex ſubiecti deliquio: cùm enim aliquando infirmū ſit, in ipſo ſtellarum virtus ſubmergitur. Actio enim cœleſtis tantùm per modum diſponētis operatur. Ideòq; aduerſante ſubiecti deliquio

liquio, contingit aliquando impediri. Dicet aliquis, cùm tãtum subiectum disponat, hoc solum cęlestis corporis virtuti accidere, nõ autem alicuius Attributi. Virtus enim Attributorum cùm perfecta, atq; absoluta sit, mouendo aliquod subiectũ, perficit illud; Itaque ei neutiquã potest dispositio subiecti aliqua aduersari; quod uerũ esset sĩ Attributa omnibus viribus suis in subiecta cõtenderent. Verùm, quia est agens materiæ non adhibitum, virtutem omnẽ nõ conferunt, sed quantum subiecti facultas fert. Idcirco vim non infert, vnde quandoq; subiectũ aduersatur; signũ est propensio animi à Deo, siue ab intelligentijs prouenięns, quę sanè quamuis disponat nos ad aliquid agẽdum, siue fugiendum, ob id iuxta propensionem illam aliquãdo minimè operamur. Itaq; cognitum habere debemus, improbitatem Saturni à suo Attributo haudquaquã emanare. Quod sanè quoniam antiquis exploratum non erat, coacti fuerunt inaniter entibus entia addere. Vnicuiq; Attributorum duas substantias separatas assignabant, quarum altera orbem suum ad bonũ, altera verò ad malum deferebat. Quod omninò indecenter existimãdum est, partim ex eo quod substantiæ separatæ cęlum deferentes, malum aliquod non inferunt, & partim etiam, quoniam in causarum ordine, quæ se

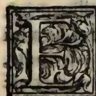
tra-

tradunt ad mundi regimen, nunquam operationẽ eorum intermittunt, nec ſua officia inter ſe cõmutant, immò vnaquęq; earũ nulla intercapedine officium ſuum iugiter exequitur. Saturni enim intelligentia, exempli gratia, aſſiduè ſuum orbem euoluit, & cùm ſit ſtabilis, atq; æterna, nunquam cedit alicui intelligentiæ, vt pro ſe ſuum officium expleat. Hoc ſolùm, vt Cabaliſtę ferunt, illis Angelis cõpetit, opem nobis in noſtris operationibus ferẽtibus. Qui quidem cùm ſint minoris perfectionis, infimiq; in Angelorum ordine, in ſuis operationibus indeſinẽter permanere minimè queunt, ſed vltrò, citròq; alter alteri locum cedit: quo fit, vt ſi aliquis bellũ aggreditur, tunc genium, ſiue Angelum bello cõgruẽtẽ ſortiatur: ſi verò a bello deſiſtit, ac regimini Reipublicę ſe cõfert, tunc genius ille proficiſcitur, & cõfeſtim in poteſtate alterius genij Reipublicæ cõgruẽtis traditur. Verùm enimuerò hoc ſubſtantijs ſeparatis mouentibus cęlum haudquaquam cõtingit. Si enim per aliquod interſtitium, & ſit quantumlibet diminutum à ſua operatione deſiſterent, proculdubio earũ uis fragilis, atq; laborioſa eſſet. Intermiſſio enim alicuius operis imbecillitatem agẽtis arguit, quod ſanè in animalibus clarè oſtenditur. Dũ enim defatigatione, atq; exercitatione ingraueſcunt, in-

deſi-

desinenter in operationibus suis non persistunt: secus verò de substantijs separatis inquirendum est. Quæ quidem quoniam nunquā defatigantur, nunquam operationes suas intermittunt. Vnde tam eorum operatio, quàm essentia stabilis est. Itaq; cognitum habere debemus improbitatem Saturni à suo Attributo neutiquam emanare: quod de alijs Attributis etiam arbitrari debemus.

DE QVINTO ATTRIBVTO, quod Nezach appellatur.

ET fortasse alicui videri potest, iterando denuò, quæ antea à me fuerunt iterata, eadem sæpius à me frustra iterari: sed profectò cùm unus tantùm sit ille procedendi modus, qui nos in Attributorum cognitionem dirigit, necessariò contingit de illis disserendo ad vnum, eundemq; modum sæpius intellectum conuertere, quod sanè incongruū minimè videri potest. Eodem enim modo causas ratione, ac subiecto omninò diuersas, intellectus percipere potest. Videmus enim quòd procedendo ex motis in mouentia, prius intelligentiæ, deinde Attributa inueniuntur: quod quidem hominibus verita-

ιem perſcrutãtibus minimè poteſt moleſtiam infe-re. In demonſtratione enim varietas illa ratiocinan-di, qua vtuntur Apologorum ſcriptores, oblectãdi gratia nequaquam expetenda eſt, ſed tantũ veritas ipſa. Nam finis ſpeculatiui non eſt delectatio, ſed veritas. Propterea quoniam, vt diximus, intelligen-tiæ vi propria corpora cęleſtia nõ euoluunt, ſed At-tributorum, æquum eſt, vt Iouis intelligẽtia, virtutę ex ſuo Attributo acceptã, Sphęrã ſuã deferat. Itaq; ſi quartum Attributum Saturno, meritò quintũ Io-ui præeſt: ex quo quintũ Attributum quod Nezach appellatur, videtur eſſe inſtrumentum, quo Deus ex Occidẽtę in Oriẽtem, officio quintæ intelligentiæ, Sphæram Iouis euoluat. Præterea, quoniam non mi nus Iuppiter, quàm Saturnus, virtutę ſui Attributi, etiam ſuæ Stellæ radijs in generationem vniuerſalę confluit, ſuosq; peculiares effectus præfinit, concedendum eſt etiam quintum Attributum eſſe inſtru mentum, quo Deus, miniſterio quintæ intelligẽtię, munera confluendi in generationem, ac ſuos pecu-liares effectus prępfiniendi, orbi Iouis, ſuæq; ſtellę tri buat. Peculiares autem effectus Iouis, dicuntur eſſe inter elemẽta aer, inter metalla ſtannum, inter lapi-des berillus, inter plantas ocymũ, & inter animalia ouis, quę quidem cùm ſint in qualitate proxima Io-

ui, di=

ui, dicuntur ab ipso generari, ac præfiniri. Quoniã autem in virtutes morales minimè cęlum imperiũ habet, necessariò cõtingit, vt ex Attributis absq; me diis sint in animam transfusę. Vnde si humilitas per Saturni Attributum transfunditur, meritò magnifi centia post illam compositè succedens, ex Iouis At-tributo nobis delata erit. Ergo quintum Attributũ est instrumẽtum, quo Deus magnificentiam in ani mam infundit: nec fuit ab re huiusmodi virtus à no bis prope humilitatẽ posita. Nam si virtutes bona exteriora, ac honesta respiciẽtes, superioribus Attri butis traditæ fuerũt, optimo iure virtutes, quæ circa bona vtilia exteriora versantur, succedentibus tri-buuntur. Cũ igitur magnificẽtia sit alijs virtutibus respicientibus bona vtilia longè præstantior, meri-tò ordinatim post humilitatẽ, eminentiorẽ locũ ob tinet. Nõ me latet alios prius de virtutibus vtilia re-spicientibus pertractasse, postmodum de alijs. Cùm enim nostra cognitio ex sensibus exortum habeat, & huiusmodi bona magis sensibus elucescant, hãc nõ immeritò seriem prosecuti sunt. Nos verò, si ma gis vel minus sensibus notiora sint, minimè per-scrutamur, sed prout altera virtus altera est præstan tior, in altiorem reducitur causam. Ideoque cùm vir tutes in bonis honestis versantes sint præstantio-

res, ex eo quod honesta vtilibus præferuntur, cõsentaneum est, vt in altiores reducantur causas. Quo fit vt Nezach sit instrumentum, quo Deus per quintam intelligentiam deferens ex Occidente in Orientem huiusmodi Sphæram, munus confluendi in generationem, ac Ioui alia præfiniendi in orbem Iouis, stellamq; infundat, & immediatè magnificentiam in animam.

QVOD PROBITAS IOVIS EX *suo Attributo transfunditur.*

NOBIS compertum iam est, non à suo Attributo, non ab intelligentia, neque à propria Sphæra improbitatem Saturni exortum habere. & hæc omnia demonstrauimus, vt omnibus exploratum esset, Attributa ex se malum aliquod non inferre, secus autem quoad Iouis bonitatem censendum est. Omnia enim in bonum confluunt, Attributa per se intelligentiæ Attributorum virtutem subministrando, ipsumq; corpus cęleste consequentia formæ ex Attributis adepta. Vim enim operandi, & formam, à qua sua consequentia effluit, ex vno eodemq; agenti adipiscitur. Itaque virtus, qua Iuppiter omnia bonitate re-

te replet, si est consequens formę, ipsaq; forma, vt palàm existit, à suo Attributo deriuatur, sui Attributi principaliter erit. Qua de re, dum omnia profitẽtur esse Iouis plena, intelligere par est, omnia esse virtute huiusmodi Attributi ad vnguẽ repleta: nec quidem ab re. Ex orbe enim Iouis non transfunduntur, nisi quædam qualitates, quæ sanè cùm sint accidentia, ex eorum virtute minimè possunt substãtiæ generari. Idcircò necessariò contingit, vt virtute sui Attributi à Ioue generentur.

DE SEXTO ATTRIBVTO, *quòd Gheuòra à nuncupatur.*

IN ipsa quidem causarum serie res omnes, si naturà inter se congruunt, oportet vt eorum etiam mouentia inter se naturaliter congruant. Videmus enim, quòd sicut corpora principio intrinseco motus prædita, mutuò inter se suis naturis conueniunt, sic etiam eorum mouentia ad inuicem sibi ipsis respondent: pari modo sicut corpora cęlestia eandem omnia naturam assequuntur; sic etiam sua mouentia in una, eademq; natura conueniunt, prout sunt substantiæ incorporeæ spirituales, ac intelligibi-

ligibiles. Quapropter si Martis orbis cum alijs in natura cõgruit, optimo iure eius motor debet cũ alijs in hoc conuenire. Itaque sicut cęteri causas motrices, non motas adepti sunt; sic etiam debet causam eiusdem naturę sortiri, quę quidem ad hoc, vt in natura cum alijs conueniat, oportet attributũ esse: aliter si huiusmodi mota conuenirẽt, mouentia verò haudquaquam, procul dubio illorum congruentia, istorum dissensioni obsistẽdo, actiones eorum vniformes, continuæq; minimè fierent. quod minimè profiteri debemus, ex eo quod uniformitas; atq; cõtinuatio eorum operationum sensu percipitur. Videmus enim omnia corpora cęlestia circulariter euolui, vnũquodq; etiam eorum in quædã præfinita temporis intercapedine suum iter perficere, omniaq́; confluere in uniuersalem generationem, atq; etiam vnumquodq; eorum sua particularia progignere. Quæ quidem quamuis differant specie, ob id eorum naturę minimè inter se omninò dissentiũt, sub eodem enim genere intercluduntur, siq́; alterũ aurum, alterum verò argẽtum progignit, propterea res omninò natura seiunctas non generant, immò mutuo inter se cõgruẽtes, ex eo quod proxima eorum materia vna, & idem est. Propterea res motæ in suis naturis congruentes, debent etiam motores

con-

conformes habere. Igitur cõsentaneum videtur, vt Martis orbi, quoniam in natura cum alijs cõuenit, causam motricem tribuamus, quę in natura cũ alijs causis conueniat. ex quo, cùm omne cęlum virtute motrice sui Attributi deferatur, congruũ est, vt etiã Marti suum Attributum elargiamur. Et quoniã receptum est quintum Attributum Iouis intelligẽtiæ impendere, par est, vt sextum intelligentiæ Martis impẽdeat. Itaq; sextum Attributum, quod Gheuora nuncupatur, est instrumentum, quo Deus per sextã intelligentiam ex Occidente in Orientem orbem Martis euoluit. Quoniam verò excipiendo virtutẽ ex suo Attributo radijs suæ stellæ etiã in vniuersalem generationem confluit, ac Martialia præfinit, cõtingit esse instrumentum, quo Deus per sextã intelligentiã munus confluendi in generationem, ac Martialia præfiniendi Sphæræ Martis, suæq; stellæ elargitur. Martialia autem dicuntur inter elementa ignis, inter metalla ferrũ, inter lapides adamas, inter plãtas helleborus, & inter animalia onager. Verùm quia virtutes morales immediatè sunt ex Attributis, arbitrari debemus, Attributũ Martis liberalitatẽ animis elargiri. Idcircò videtur etiã esse instrumentum, quo Deus liberalitatem immediatè in animam infundit. Liberalitas autem ex ordine post magni-

ficentiam succedit. Versatur enim circa mediocres sumptus, vnde possumus vnam communem descriptionem elicere, quòd sextum Attributum sit instrumentum, quo Deus, ministerio sextæ intelligẽtię, ex Occidente in Orientem, Martis orbem deferens, munus confluendi in generationem, ac Martialia præfiniendi in huiusmodi orbem, suamq́; stellam infundat, immediatèq́; liberalitatem in animã.

NVNC OSTENDITVR NON posse scientijs humanis inuentis, propria intelligentiarum nomina inueniri.

ONNVLLI ex sapientium numero, modo tantùm non arbitrantur, se posse virtutes Attributorum, & intelligentiarum scire, verùm etiam ipsis intelligentijs nomina adscribunt, vnicuique suum nomẽ proprium tribuendo, quod sanè neque contemnere, neque suadere audeo. Hoc enim non ad me, sed ad illos pertinet, quibus à Deo, siue à sacris sapientibus fuerunt nomina huiusmodi edita. Ipse verò tantùm de his mentionem facio, quantum humana scientia fert. Verùm enimuerò, non possum me adducere in sentẽtiam eorum, qui proferre audent

aliquibus ſcientijs poſſe propria intelligentiarum nomina inueniri. Si enim ſolùm ex effectibus datum eſt nobis mentem ad ſuperna erigere, oportet diuina nomina ſecundum hác methodum indagare; quod mihi videtur omnino incõgruum. Nomina enim vel ſunt in ſe quædam res naturales, vel ad placitum; vel ex operationibus rerum educuntur. Res naturales dicuntur illa nomina, quę aliquã naturalem actiuitatem habent, ſicut quædã nomina Hebraica, quæ trãſpoſita in aliquam linguam, non retinent ſuam naturalem ſignificationem, & conſequenter virtutem. Ad placitum ſunt illa, quæ iuxta hominis voluntatem imponuntur. Reliqua verò reſpõdent motibus, vel figuris, vel paſſionibus, vel operationibus, vel proprieta tibus rerũ, de quibus aliquo pacto poſſumus coniecturam conſequi. Reſpõdent enim aliqua ex parte rei, ſicut flumen ex eo flumen dicitur, quia fluit. Illa verò quæ ſunt ad placitũ, ſi noſtro arbitratu imponũtur, proculdubio ab hominibus ſciri poſſunt. Hoc verò proprijs nominibus nõ obtingit, ſi enim aliqua uia eſt quæ faciat ſcire naturas rerũ diuinarũ, eſt pęrcipuè illa, qua vtitur Ariſtoteles, dum procedendo ex motibus in mouentia, cõtingit neceſſariò ad mouentia, nõ mota peruenire, & ſecũdum hoc poteſt inueniri, huiuſmodi

mouẽtia esse substãtias immobiles, atq; immateria les. Sed minimè possumus dicere, hanc vel illã intelligentiam naturaliter hoc nomen proprium, vel illud retinere. quò fit, vt in magnum errorem incidãt, qui proferre audent, Martis intelligentiam naturaliter vocari Samel. nomẽ enim huiusmodi arbitror fuisse ab hominibus impositum: respõdet enim operationibus Martis. Qua de re concluditur, nullam scientiam humanitus inuentam posse propria intelligentiarum nomina tradere. nec profectò ars vlla est, quæ possit in hoc pacto nos aliquo iuuare. Ars enim duplex est, Diuina scilicet, & Humana. Humana quidem pluribus experientijs efficitur: propterea si aliquibus artibus aliquis posset cognitionẽ nominum capere, oporteret quòd illis aliquę experientię præcessissent, quæ quidem haudquaquam potuerunt fieri. Particularia enim illa, nisi me fallo, in quibus experientiæ huiusmodi versari debẽt, minimè sunt hominibus nota. Vnde ratione huius procedendi modi nequaquam intelligentiarum nomina possunt inueniri. Diuinam autem artẽ homines nõ assequuntur. Est enim in Deo solùm, & in ipsis intelligentijs, quæ diuina arte naturã ipsam, & inferiora omnia instruũt. Quo fit vt homines, quoniam sunt huiusmodi artis expertes, non possint cognitionem

hanc adipisci. Ideòq; si nulla ars, nullaq; scientia in hoc potest nobis aliquod iuuamen afferre: necessario concludimus, humanitus non posse nomina illa reperiri. Verùm enimuerò sententiam eorum nō reiicio, qui arbitrari sunt hoc fuisse aliquibus reuelatione traditū. Immò illis tantum assentior, quatenus sententia eorū à diuino fidelium cętu non dissentit. Debemus enim, vt Plato in Timęo refert, filijs Deorum adhibere fidem, qui quidem diuino numine afflati, potuerunt in arcana Dei penetrare, & operationibus excedere gradum, & terminum illorum, quæ possunt naturaliter fieri. Quod equidem ab Aristotelis dictis nō dissentit. Ipse enim in libro de cęlo, & mundo non desinit profiteri opinionem antiquorum minimè esse contemnendam.

Quapropter cùm credidissent, huiusmodi nomina fuisse hominibus reuelatione tradita, incongruum esset dictis eorum occurrere.

Cùm

DE SEPTIMO ATTRIBVTO, quod Thiferet nuncupatur.

CVM igitur omne cœlum, vt palàm existit, à ſua intelligentia deferatur, & intelligentia virtute ſui Attributi cęlum euoluat: oportet orbem Solis à ſuo Attributo, miniſterio ſuæ intelligentię deferri. Et quoniam diximus ſextum Attributum impendere Marti, optimo iure cenſendum eſt, ſeptimum influere per Sphęram Solis. Quo fit, vt ſeptimum Attributũ, quod Thiferet nuncupatur, ſit inſtrumentum, quo Deus per intelligentiam Solis, ex Occidente in Oriẽtem, Solarem orbem euoluat. Sed quoniã Sol, virtutę ex ſuo Attributo accepta, luminibus ſuis etiam in generationem vniuerſalem confluit, ſuoſque peculiares effectus præfinit, videtur eſſe inſtrumentũ, quo Deus, officio Solaris intelligẽtię munus cõflẽdi in generationẽ, ac Solaria præfiniẽdi Soli, orbiq; ſuo prębeat. Solaria autem ſunt inter elemẽta ignis, inter metalla aurum, inter lapides carbũculus, inter plãtas heliotropium, & inter animalia Leo. Verùm, quia liberalitas in nos, ex ſexto Attributo, optimo iure manſuetudo compoſitè ſuccedens, poſt illã ex ſeptimo trãsfunditur. Quapropter eſt etiam inſtrumen-

mentum quo Deus manſuetudinem immediatè in animam infundit. Manſuetudo autem poſt liberalitatem locum obtinet, quoniam exteriora mala ſignanter reſpicit, non autem bona vtilia, ſicut liberalitas. Idcircò, quoniam malum ſe habet ad bonū, ſicut priuatio ad habitum: (id enim circa quod māſuetudo verſatur, eſt quodammodo defectus, vnde ratione ſubiecti a liberalitatis præſtantia ſatis recedit) quapropter concludi poteſt, ſeptimum Attributum eſſe inſtrumentum, quo Deus per ſeptimam intelligentiam ex Occidente, in Orientem Solarem orbem deferens, munus cōfluendi in generationē, ac Solaria præfiniēdi Soli, ſuoq; orbi tribuat, & animis immediatè virtutem manſuetudinis.

CVR HVIVS ATTRIBVTI, ORBIS maior alijs in medio figuræ exiſtat, & quomodo virtus eius fulcimento non egeat.

VONIAM verò huius Attributi orbis medio in figura ponitur, ac magnitudine ſua præſtat alijs, arbitrari minimè debemus hoc fortuitò eueniſſe, immò congruum eſt cauſam indagare. Itaque ſciendū eſt, quod maiores noſtri de his diſſe-

rentes, quoniam ratione non ducebātur, circa conclusiones multoties errabāt, propterea multas erroneas opiniones imbibebant: & speciatim credebāt tria superiora Attributa, vt in superioribus retuli, nō elargiri virtutē suā corporibus cęlestibus, quod demonstratum est omninò esse incongruum, idcircò, quoniam credebāt tantùm septem inferiora influere virtute eorum in planetarum Sphæras. Videntes deinceps Attributum illud, de quo nunc agitur, impendere Soli, & Solē in medio planetarum existere, posuerūt orbem huic Attributo adscriptum, in medio figuræ, vt notum esset sapientibus, huiusmodi Attributum influere in Sphæram, in medio existentem. Circulus etiam ambitu suo fit maior, vt nobis compertum sit huius Attributi virtutē per Sphęrā Solis magis manifestari. Nā sicut Sol sitū immutat, & aspectum: sic etiam videntur tempora, generatio, & corruptio rerum variari, quæ per alios planetas minimè manifestātur. quoniam, exēpli gratia, non possumus dicere Martem, siue Mercurium migrādo in hoc, vel in illud signum, uer, siue autumnum afferre, hoc enim soli tantùm competit, ideòq; virtus sua nobis magis manifestatur. Vnde Aristoteles asserēs Solem, & hominem generare hominem de stellis fixis, deq; alijs planetis nullam mentionē

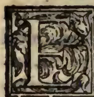
facit,

facit, non quia stellæ, & planetæ omnes nō cōfluant in generationem, sed quoniā nobis virtus Solis magis manifestatur. Itaq; his rationibus melius est antiquorū causam agere, quàm arbitrari hoc fortuitò euenisse. Debemus enim multum antiquis, etiam illis, qui veritatem minimè aggressi sunt, quoniā nobis perscrutādi veritatē ansam dederūt. Vnde si nō demonstratiuis, saltem probabilibus rationibus debemus opinioni eorum auxilium ferre, dummodo opinio non sit penitus incongrua. Quapropter si sententia eorum in omnibus cum ratione congrueret, nunquam occurrerem dictis suis. Quoniā verò aliquando decipiūtur, vt ratio veritatis saluetur; nō possum aliquo pacto in aliquibus rebus cum eis cōuenire, immò cogor potius veritati adhærere. Plus enim debemus veritati, quàm antiquis. Vnde Aristoteles ipse noluit Socrati, nec Platoni parcere. Idcircò de Solis Attributo disserēdo, cogor nunc inuitè eorum dictis aduersari. Nam ipsi putabant virtutē huiusmodi Attributi esse in lumine Solis, radijsque suis veluti in subiecto. quod arbitrari minimè debemus, partim quoniā virtus illa subiecti fulcimento nō eget, & partim etiā, quoniā accidētia suapte natura rem aliquā sustinere minimè queunt; vnūquodq; enim Attributorum solummodo veluti instrumē-

to, non ſicut fulciméto, lumine, radijsq; vtitur. Ambiget forſan aliquis hoc haudquaquam contingere: vna enim eademq; res minimè poteſt duorum agentium inſtrumentum eſſe. Quapropter cùm lumen inſtrumentum ſit operationibus corporis cęleſtis deſeruiens, congruum fieri nequit, vt etiam ſit Attributorum inſtrumentum, quod uerum eſſet, ſi inſtrumento laboris, aliquid alterum agentium adiungeret, ſicut exempli gratia collopi nixo ſuo fulcimēto accidit, qui ſanè dum vim alicuius agentis ſuſtinet, ſi vis alterius adiungitur, minimè illam ferrè poteſt; ſed protinus confringitur. Secius verò de lumine arbitrari conuenit. lumen enim poteſt ſimul Attributis, corporibusq; cęleſtibus inſeruire; nam vis Attributorum minimè lumen grauat, immò corroborat ipſum, ac inde vim maiorem operandi aſſequitur.

DE

DE OCTAVO ATTRIBVTO, *quod,Od, nuncupatur.*

TSI corpora cœlestia omnia sunt materia prædita, tamen vim non assequitur eorum materia, vt possit seipsam sua forma denudare, alijsq́ induere. Idcircò subire naturalem generationem, corruptionemq́; minimè potest, nec ratione suę hylæ, corpus cęleste decrementum potest, vel incrementum susci pere, nec qualitate aliqua corruptiua vitiari, sed tan tum potentiam habet, vt localiter ab aliquo extrinseco deferatur, quod si erit Veneris orbi applicatū, proculdubio inueniemus potentiam tātum ad Vbi obtinere, & à suo motore extrinseco, hoc est à suo Attributo deferri quod necessariò erit octauum, cōpositè post septimum succedens. Igitur octauum Attributum, quod dicitur, Od, erit instrumentum, quo ex Occidente in Orientem per octauam intelligētiam à Deo Veneris orbis defertur. Verùm enimuerò, quoniam cum alijs planetis, etiam radijs suæ stellæ in vniuersalem generationem confluit, suosq́; peculiares effectus præfinit, videtur esse instrumentum, quo Deus, ministerio octauæ intelligentię, virtutem confluēdi in generationem, ac ve-

nerea præfiniẽdi Veneris orbi, fuæq; ſtellæ prębeat. Venerea autem ſunt, inter elemẽta aqua, inter metalla argentum, inter lapides Chryſolitus, inter plãtas thymus, & inter animalia hircus. Præterea quoniam manſuetudo ex ſeptimo Attributo in nos trãsfunditur, meritò veritas ex octauo erit animis delata. Idcircò octauum eſt etiã inſtrumẽtum, quo Deus immediatè virtutem veritatis in animã infundit. Sed cùm virtus bona exteriora, quibus cum alijs cõmunicamus, reſpiciens, triplex ſit, videlicet veritas, affabilitas, & eutrapelia, cur potius octauo Attributo veritas, quàm affabilitas, vel eutrapelia tribuitur; quonião ſicut ſuperius de virtutibus bona vtilia, atq; honeſtã differẽdo fuerunt ex ordine diſtributã, primũ quidem locum nobilioribus ſemper tribuendo, ſic quidem de alijs differendo, quę ſanè quoniam circa bona quibus cum alijs cõmunicamus verſantur, minimè poſſunt tantam bonitatis, atque arduitatis rationem aſſequi, congruum eſt, eundem ordinem proſequendo nobiliorem alijs anteferre. Quapropter cùm ueritas ſit affabilitate, eutrapeliaq; præſtãtior, meritò pręfertur illis. Quod ſit pręſtantior, palàm exiſtit; nam veritate dempta recta cũ alijs ratio verſandi ad vnguem tollitur. Videmus enim à veritate deficientes minimè poſſe cum alijs rectè agere,

Si verò è contra deficit affabilitas, ob id versandi ratio omninò nō tollitur. Multos etenim compertū est, ex eo, quòd nimis amicabiles, vel agrestes se ostendunt, à rectitudine non deficere, quamuis altera contemptum afferat, altera verò odium excitet. Ex quo si ueritas præfertur affabilitati, tantò magis eutrapeliæ præferri debet: virtus enim huiusmodi recedit à nobilitate affabilitatis, quoniam versatur circa ludos. Possumus igitur statuere, octauum Attributum esse instrumentū, quo Deus, officio octauæ intelligētiæ, ex Occidente in Orientē Veneris orbem deferens munus cōfluendi in generationem, suosq; peculiares effectus prefiniendi in huiusmodi stellā, suumq; orbem infundat, immediateq; virtutē veritatis in animam. Ambiget verò aliquis, si veritas est finis speculatiui, haudquaquam potest esse moralis virtus: nā moralis virtus est animi operatio, veritas verò minimè. Veritas duplex est, altera, quæ syllogizando concluditur, & hæc nunquā se exhibet operationi, sed tantū circa speculabilia versatur; altera, quæ ad actū operandi tunc reducitur, dum alicui minimè contingit aliqua vilia sibi tribuere, quę sanè in ipso reperiri nequeunt, nec de se verbis, vel operationibus ostēdit plura, quā ratio sua expostulat. Occurret fortasse aliquis, si una eadēq; est veritas illa,

tas illa, quam prius ſpeculatur, deinde ad actũ operandi reducit, videtur altera non rectè ab altera diſtingui, ſicut exempli gratia obtingeret, ſi ratiocinãdo intellectu concluderem; me nihil iniuſtè egiſſe, ſi poſtea verbis idem ſuaderem, proculdubio id quod prius ſpeculabile erat, ad actum operandi reducetur. Propterea quamuis veritas, vt veritas eſt in ſuo communi ſumpta, vtranque veritatem continet, ob id tamẽ hæc ab illa non immeritò diſtinguitur, quoniam veritas ſpeculatiua haudquaquam ex intellectu in alium migrat, ſed in ipſo remanet. veritas autem moralis è conuerſo, non remanet in ſuo profitente, ſed ab alio excipitur. unde optimo quidẽ iure diſtinguuntur, & præcipuè quoniam veritas ſpeculatiua multa continet infra ſe, quæ nunquam ſe operationi præbent, ſicut accidit, exempli gratia, quando concludit, Deum habere virtutem infinitam, ſubſtantias ſeparatas eſſe Hylæ expertes, multaq; huiuſmodi, quæ neutiquam poſſunt ad actum operandi reduci.

DE

DE NONO ATTRIBVTO, QVOD *Iesod nuncupatur.*

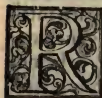
NVSQVISQVE planetarum suopte motu ex Occidente in Orientem defertur. Et quoniam cęlum omne aptum natum est, vt virtute aliunde accepta moueatur; consonum est, vt orbis Mercurij ab alio, hoc est à sua intelligentia deferatur, quæ quidem cùm virtute propria non moueat, sed eminẽtioris causæ oportet virtutem illã, qua orbis euoluitur, in ipsam ab alio transfundi. Verùm quia necessariò ex aliquo Attributo deriuatur, arbitrari debemus, virtutem intelligentiæ Mercurij à suo Attributo emanare. Idcircò deferente octauo Attributo cęlum Veneris, concludi potest Mercurij orbem à nono euolui, ex quo nonũ Attributũ, quod dicitur Iesod, erit instrumentum, quo Deus ministerio Mercurialis intelligentiæ ex Occidente in Oriẽtem, huiusmodi orbem defert. Quoniam autẽ officio eiusdem intelligentiæ, excipiendo virtutem ex suo Attributo, etiã radijs suæ stellæ confluit in vniuersalem generationem, ac Mercurialia præfinit: cõtingit esse instrumentum, quo Deus per Mercurialẽ intelligentiam, munus cõfluendi in generationem,

ac Mercurialia præfiniendi stellæ Mercurij, orbiq; suo elargitur. Mercurialia autem dicuntur, inter elementa aqua, inter metalla argentum viuum, inter lapides topatius, inter plãtas pẽtaphylon, & inter animalia Hyena. Præterea ratione ex superioribus trãslata, percipi potest, affabilitatem veritati compositè succedentem, nonum Attributum elargiri. Vnde etiam videtur esse instrumentũ, quo Deus immediatè affabilitatem in animã infundit. Dicet fortasse aliquis sermonem nostrum imminutum esse, quoniã de rebus nõ agitur omnibus, quę ex Attributis emanant. Mercurius enim, exẽpli gratia, virtute sui Attributi, eloquentiam infundit, & tamen ob id nõ dicimus nonum Attributum infundere eloquẽtiã. Ad hæc, cũ superius diximus Mercurialia præfiniri, sub eodem genere Mercurialium fuit ipsa facundia deprehensa, deq; ipsa mentionem minimè feci, ne ordinem scientiæ transgrederer. Scientia enim de particularibus haudquaquam contingit esse. Quapropter ex omnibus his concluditur, nonum Attributũ esse instrumẽtũ, quo Deus ministerio Mercurialis intelligentiæ, ex Occidẽte in Orientem, Mercurij orbem deferens, munus confluendi in generationẽ, ac Mercurialia præfiniẽdi in huiusmodi orbẽ, suãq; stellã infundat, & immediatè affabilitatẽ in Animã.

De

41

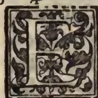
DE DECIMO ATTRIBVTO, *quod Malchut dicitur.*

RATIONIBVS antea sæpius iteratis, absque aliqua alia probatione percipi potest cęlum Lunæ, cùm sit alijs in natura cõgruens, necessariò ab aliquo extrinseco euolui, omnino suis naturis alijs motoribus congruente. Ex quo huiusmodi motor necessariò erit Attributũ. Qua de re deferente nono Attributo cęlum Mercurij, dici potest Lunæ orbis à decimo euolui. Vnde decimum Attributũ, quod dicitur Malchut est instrumentum, quo orbis Lunæ ex Occidente in Orientem officio Lunaris intelligentiæ à Deo euoluitur. Verùm, quia huiusmodi orbis virtute sui Attributi, sicut alij planetæ per intelligentiam sibi congruentem etiã radijs suis in vniuersalem generationem cõfluit, ac suos peculiares effectus præfinit, videtur esse instrumentum, quo Deus ministerio Lunaris intelligentiæ munus confluendi in generationem, ac Lunaria præfiniendi Lunæ, ac orbi suo tribuat. Lunaria aũt sunt inter elemẽta terra, inter metalla argentũ, inter lapides argentea marchesita, inter plantas selenotropion & inter animalia Chamæleon. Verũ quia eutrapelia vltima in ordine virtutum existit, congruũ est, vt sit vltimo Attributo cõcessa. Itaq; decimum Attributum est instrumẽtum, quo Deus immediatè eutrapeliam in animam

infundit; vnde postea concluditur, vltimum Attributum esse instrumentum, quo Deus ex Occidente in Orientem Lunæ orbem ministerio lunaris intelligentiæ deferens, munus confluendi in generationem, ac Lunaria præfiniendi in Lunam, orbemq; suũ infundat, immediateq; eutrapeliã in animam.

QVOD VIRTVS ATTRIBVTORVM semp eodẽ tenore se elargitur corporibus cœlestibus.

XCIPIENDO autem Luna virtutem à suo Attributo, cùm nunc lumine plena, nunc verò diminuta sit, vnde quandoq; incrementum, quandoque rebus decrementum infert, alicui videri potest, hoc contingere ex eo, quòd virtus Attributi non semper eodem tenore se elargitur orbi, sed aliquando magis; aliquando verò minus. Verùm enimuero ex parte Attributi hoc minimè euenit; nam cùm sit causa cõtinua, & diuina, semper vniformiter se habet, ideóq; ęquo semper tenore virtutem suam prębet, hoc verò tantum ex Lunę corpore exoritur: nam officio quorundam accidentium operãdo, sicut sunt motus, lumen, quemadmodum huiusmodi accidentia mutationem subeũt, eodem modo operationes Lunæ variantur. Et quamuis eius alteratio nõ sit corruptiua, adeò tamen aliquãdo afficitur ex eo, quòd est suis luminibus orbata, quòd virtus Attributi in ipsam summergitur, sicut accidit, quando in vmbram terrę ingreditur,

greditur, ꝙ quidé Soli etiá, alijsq; stellis obtingit dú radiatione aliqua, vel dispositione situs obúbrátur.

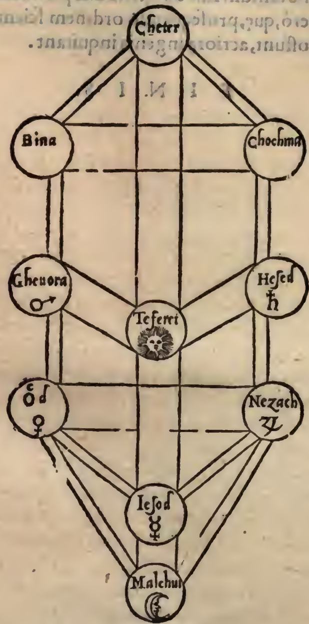
QVAE SVNT A FIGURA Attributorum amouenda:

IGVRAM autem semiorbicularem sub orbe Attributú Lunæ denotáte ex ordine locatá, iuxta maiorú sententiá, arbitrari debemus, subiectú virtutem Attributorú excipiens denotare. Ná sicut continens omne huiusmodi figura præditú, tantú alicuius cótenti suscipit, quantú sua capacitas exquirit, & exinde parté aliquá illius minimè ferre potest, eodé pacto huiusmodi subiectú tantú virtutis Attributorú suscipit, quantú facultas sua fert. Et exinde si virtus captú subiecti præcellit, proculdubio in ipsum mergitur. Antiqui verò (ni fallor) in hoc inconditè se gesse re: ná sciétia, q̃ de Attributis est, itidéq; illa, q̃ de eorú subiecto virtuté suscipiéte agere dét, vna eadéq; esse haudquaquá potest. Idcirco Attributa inter corticé perscrutantes, minimè debét ad naturá, proprietatesq; eorú, subiecti sermoné cóuertere: hoc enim tale métibus chaos infert, quale profectò aliquis nobis afferret, si de ꝓprietatibus, naturisq; Solis differédo, vellet ét simul de omnibus, quę calore Solis exagitátur, adamussim differere. Pręterea eadé imperitia perstricti, tria inter orbes figurę, radios scilicet ex orbe, q dicitur Chochma, emanátes, cádelabrúq;, &

arcã interposuerũt, Radij intelligẽtias ipsis Attributis inseruientes denotãt. Cãdelabrũ septẽ luminibus accẽsis decoratũ, septẽ planetas, arca verò triplicem mundũ esse, intelligibilẽ quidẽ, cęlestem, atq; elemẽtalẽ. Naturas igitur, proprietatesq; planetarũ, ac etiã intelligẽtiarũ alibi opportunũ erat perscrutari, quoniã ab ipsis Attributis ratione, ac subiecto distinguũtur. Quod si maioribus cõgruebat, eo magis me decet, nã iuxta seriẽ scĩæ procedendo ex motis in mouẽtia, haudquaquã possem tot intelligẽtias reperire, quot ipsi ponebant, q̃m præter substantias separatas, corpora cęlestia deferentes, multas quoq; arbitrati sunt ipsis Attributis subijciendas. Etsi aũt nos sæpius de planetis, deq; intelligentiis mentionẽ fecimus, hoc tamen haudquaquã incongruum fuit, quoniã naturas, suasq; quidditates minimè perscrutati sumus, sed per ipsas, veluti per gradus nixi sumus in Attributa scandere. Quo verò ad Arcã, oportet nos in eandem sñiam cõuertere. Triplex enim mundus propriũ sermonẽ expostulat. Antiqui verò ordinem scientiæ abrumpentes, inferiora cũ superioribus im miscendo potius tenebras intellectui, quã lumen attulerunt. Propterea ne in hoc inciderẽ, radios, candelabrum, arcam, figuramq; semiorbicilarẽ, mihi visum fuit amouere, figuræ quidem Attributorũ solũ modo decẽ circulos relinquendo, vt clarè ex huiusmodi figura quisque per seipsum percipere potest.

Cheter

Cheter
Bina
Chochma
Gheuora
Hesed
Teferet
Od
Nezach
Iesod
Malchut

Hęc à me tantùm ſint de Attributis pertractata. Reliqua verò, quę, proſequendo ordinem ſcientię, conſequi poſſunt, acriora ingenia inquirant.

F I N I S.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

1 2 3 4 5.